

ÉVES BESZÁMOLÓ

a TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY
2015. évi tevékenységéről



TKA Éves jelentés 2015

Tartalom

I. Szakmai összegzés, eredmények	3
I. 1. A Tempus Közalapítvány feladatköre, az alapító okirat és a kuratórium, ellenőrzések.....	3
I.2 A Tempus Közalapítvány tevékenységeinek kapcsolódása a szakpolitikai célkitűzésekhez	4
I. 2.1 Az oktatás és képzés nemzetköziesítése	4
I.2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése.....	5
I.2.3 A tanárok pedagógiai megújulása	6
I.2.4 A korai iskolaelhagyás megelőzése	7
I.2.5 A képesítések és készségek átjárhatósága, átláthatósága és hordozhatósága.....	7
I.2.6 Az idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése	8
I.3 A hazai oktatás és képzés számára releváns, kiemelkedő eredmények	9
I.4 A TKA 2015-ös kommunikációs tevékenysége	10
I.5 Az Erasmus + program átfogó bemutatása	10
II. Programok, projektek oktatási alszektoronkénti bontásban	12
II.1 Köznevelés.....	12
II.1.1 Mobilitás.....	13
II.1.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	15
II.2 Szakképzés.....	17
II.2.1 Mobilitás.....	18
II.2.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	20
II.2.3 Nemzetközi együttműködések a szakképzés területén	21
II.3 Felnőtt tanulás.....	24
II.3.1 Mobilitás.....	25
II.3.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	26
II. 4 Felsőoktatás.....	27
II.4.1 Mobilitás.....	28
II.4.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	36
II.4.3 A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése.....	36
II.5 Önkormányzatok és civil szervezetek.....	39
III. Tudásmenedzsment	41

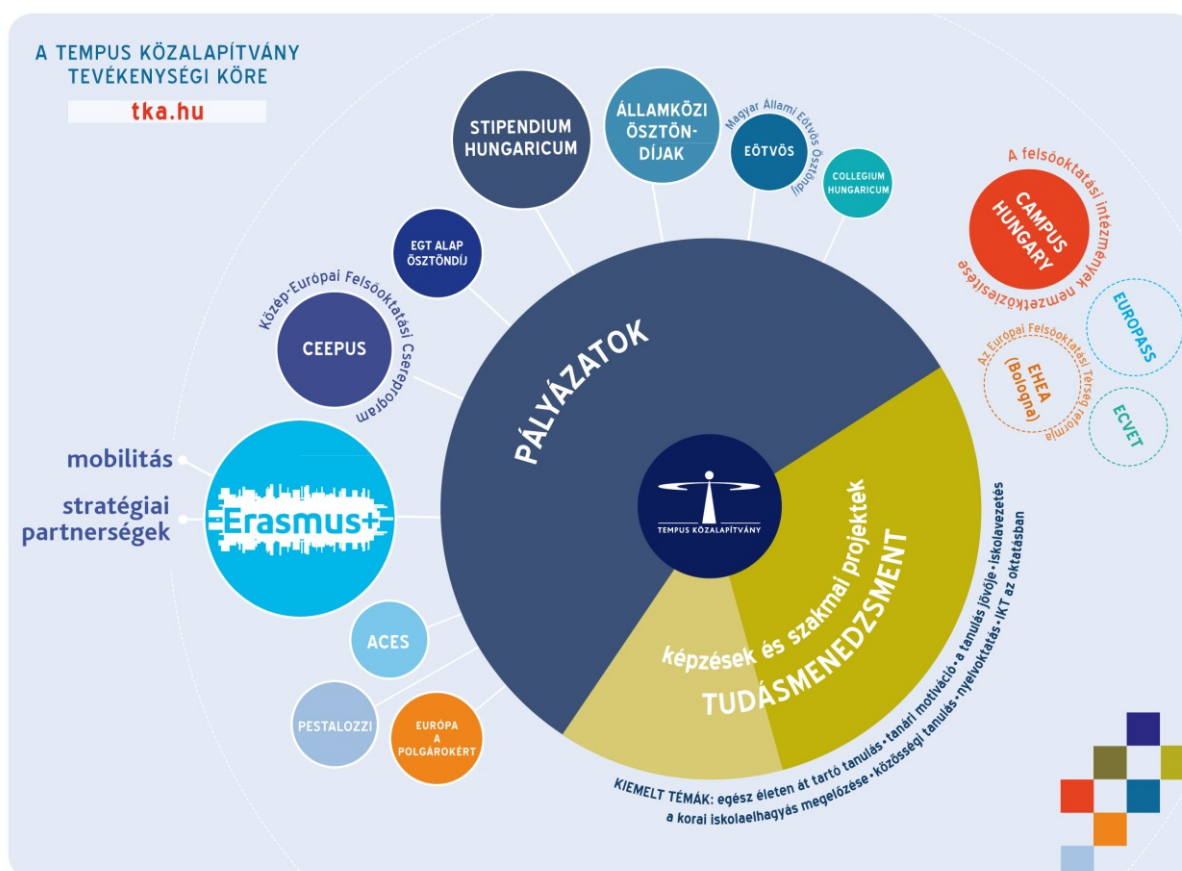
III.1 Projektek	41
III.1.1 European Policy Network on School Leadership.....	41
III.1.2 Szektorközi együttműködéssel a korai iskolaelhagyás megelőzéséért	41
III.1.3 EFFECT – Európai szakmai és módszertani keret fejlesztése a tanárok kollaboratív tanulásának támogatására	42
III.2 Képzések.....	42
III.3 Tudástár.....	43
III.4 A legjobbak.....	44
III. 5 Europass	44
IV. Kihívások és tervek.....	47
Függelék	49

I. Szakmai összegzés, eredmények

I. 1. A Tempus Közalapítvány feladatköre, az alapító okirat és a kuratórium, ellenőrzések

Az 1996-ban létrehozott Tempus Közalapítvány (TKA) az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt működő, közhasznú szervezet, amely nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési **pályázati programokat** kezel, az **oktatás és képzés nemzetköziesítése** érdekében **projekteket** valósít meg, különböző **képzéseket** nyújt a közszféra munkatársai számára, illetve **tudásközpont** szerepet tölt be.

1. ábra: A TKA tevékenységi köre 2015-ben



2015-ben jelentősen erősödött a TKA hazai és nemzetközi szerepvállalása.

Magyarország Kormánya a 2015. március 31-én megjelent 1196/2015. számú kormányrendelet alapján egy szervezetbe integrálta a hazai és európai forrásból működtetett felsőoktatási ösztöndíjprogramokat. 2015. április 16-i hatállyal az **államközi ösztöndíjas ügyek**, a **bécsi Collegium Hungaricummal** (CoHu), a **Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjjal (MÁEÖ)** és a **DAAD**-val kapcsolatos feladatok **kezelése** a Balassi Intézet Magyar Ösztöndíj Bizottságától (MÖB) a Tempus Közalapítványhoz (TKA) került. Egyúttal a TKA kezelésébe került a **Stipendium Hungaricum** program is.

Több hónapos előkészítést követően 2015 decemberében benyújtottuk a Campus Mundi kiemelt kormányzati projektre vonatkozó pályázatot. A program keretében hallgatói ösztöndíjazási és

nemzetköziesítéssel kapcsolatos intézményfejlesztési feladatokat lát el a TKA 2016. január 1-től. A projekt előzménye a 2012-2015 között lezajlott két Campus Hungary TÁMOP 4.2.4 projekt volt, melyben a TKA konzorciumi partnerként vett részt.

A fenti változások és fejlemények **jelentősen kibővítették a szervezet feladatkörét.**

A 54/1994. (IV. 13.) Korm. rendelet a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjról és a 285/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a Stipendium Hungaricumról hatályba lépésével az új feladatok átvételével és a TKA 2014. évi új irodaházba való költözése miatti címváltozás okán szükségessé vált a Közalapítvány Alapító Okiratának módosítása, azonban a bírósági bejegyzés az év folyamán nem történt meg, így 2015-ben a 2014. július 19-én bejegyzett Alapító Okirat volt még hatályban. A Közalapítványnál a feladatok átvételét követően Stipendium Hungaricum néven új csoport alakult, illetve a Felsőoktatási programkért felelős csoporthoz kerültek a hagyományos államközi megállapodásokon alapuló ösztöndíjakkal kapcsolatos feladatok.

Megszüntetésre került a Campus Hungary TÁMOP 4.2.4. konvergencia régiós projekt érdekében létrejött pécsi telephely a projekt 2015. augusztus végi lezárultával.

A TKA Kuratóriuma 2015-ben 15 alkalommal, a Felügyelő Bizottság pedig 5 alkalommal ülésezett. A TKA 2015. évi belső ellenőrzése a Felügyelő Bizottság és a Kuratórium által elfogadott munkaterv alapján zajlott. Az ellenőrzés megállapításaira intézkedési terv készült feladat, felelős és határidő megjelölésével.

2015-ben is több külső ellenőrzésre került sor a TKA-nál:

- 2015. szeptember: ISO 9001:2008 szabvány szerinti 2. éves felügyeleti audit, International Cert Hungary Kft. Az audit megerősítette, hogy a **TKA működése továbbra is megfelel az ISO 9001:2008 szabvány követelményeinek.**
- 2015. február – április: az Erasmus+ program 2014. évi megvalósításának vizsgálata: EMMI Belső Ellenőrzési Főosztály, Consultatio Kft.
- 2015. július: Campus Hungary B1 helyszíni ellenőrzés, EMMI Európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkárság
- 2015. november 2. – november 10.: Egész életen át tartó tanulás program 2011. évi szerződés pénzügyi auditja, Európai Bizottság a Moore Stephens könyvvizsgáló cég bevonásával
- 2015. október – november: Szakmai és pénzügyi ellenőrzés a 2014-es támogatási szerződés kapcsán, EMMI EU és Nemzetközi Szervezetek Főosztálya, Nemzetközi Igazgatási Főosztály

Valamennyi ellenőrzés szabályosnak és hatékonynak találta a TKA működését.

1.2 A Tempus Közalapítvány tevékenységeinek kapcsolódása a szakpolitikai célkitűzésekhez

I. 2.1 Az oktatás és képzés nemzetköziesítése

Az oktatás és képzés nemzetköziesítése a TKA által kezelt összes hazai, európai vagy regionális program középpontjában áll. Szektoroktól (felsőoktatás, köznevelés, szakképzés és felnőtt tanulás) függetlenül a nemzetköziesítés középpontjában a hazai és külföldi intézmények közötti nemzetközi együttműködések számának és minőségének emelése, az egyének nemzetközi tapasztalatszerzésének ösztönzése, valamint a képesítések nemzetközi összehasonlíthatása áll.

A felsőoktatási szektorra vonatkozóan a hazai és nemzetközi dokumentumok („Európai Felsőoktatási Térség” ill. „Fokozatváltás a felsőoktatásban”) további kiemelt célkitűzéseket is megfogalmaznak. Az

intézményekre vonatkozóan ezek elsősorban a nemzetközi beágyazottságot, az idegen nyelvű képzések számának és minőségének növelését emelik ki, melyhez az Erasmus+ program projektjei, a Stipendium Hungaricum, a CEEPUS valamint a Campus Hungary / Campus Mundi intézményi kapacitásépítő tevékenységei kapcsolódnak.

Az egyének nemzetközi tapasztalatszerzéséhez elsősorban az Erasmus+, CEEPUS, az államközi ösztöndíjak és a Campus Hungary / Campus Mundi programok által kínált ösztöndíjak nyújtanak segítséget a leuveni-i cél eléréséhez (2020-ra a végzettek 20%-nak legyen nemzetközi tapasztalata).

Ehhez kapcsolódó további hazai cél a Magyarországon tanuló külföldi hallgatók számának növelése a jelenlegi megközelítőleg 23.000-ről 40.000-re emelése 2022-ig, melyhez az előbb említett programokon túl a Stipendium Hungaricum ösztöndíjak járulnak hozzá jelentős mértékben.

I.2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetenciák fejlesztése az oktatás és képzés minden szintjén kiemelt prioritást élvez az Erasmus+ programban, hiszen ezek szerepe döntő az állampolgárok önmegvalósítása, aktív társadalmi szerepvállalása és a foglalkoztathatósága szempontjából egyaránt. Ismert, hogy a szinte felfoghatatlan tudományos és technológiai fejlődés következményeként azon foglalkozások nagy része, amelyek a ma iskolát kezdő korosztályokat várják majd, még nem is létezik. Ezek kompetenciaszükségeinek előrejelzésére ugyan történnek kísérletek, de az egyértelmű, hogy csak olyan állampolgárok tudnak majd helyt állni a munkaerő-piacon, akik készek és képesek is az élethosszig tartó tanulásra, és szakmai pályafutásuk során rugalmasan tudnak alkalmazkodni a változó külső körülményekhez, elvárásokhoz. Ha az oktatás és képzés nem tudja fejlett kulcskompetenciákhoz juttatni a tanulókat, széles társadalmi rétegek leszakadása várható. Ez komoly társadalmi kockázatokkal járna (instabilitás, radikalizáció), nem is beszélve arról, hogy a munkaerő-piacról kiszoruló tömegek hatalmas költséget is jelentenének, a társadalmi integráció elmaradása gazdasági szempontból is a lehető legkölségesebb megoldás.

Az írás-olvasási, a matematikai és a természettudományos alapkészségek terén mutatott alacsony teljesítmény javítása az Erasmus+ program homlokterében áll, de a vállalkozói készség, a szociális, az interkulturális és a nyelvi kompetenciák, valamint a kritikai gondolkodás, a digitális készségek fejlesztése terén is érdemi eredményeket kell elérni. Mind a mobilitási, mind a partnerségi projektek már önmagukban, az alkalmazott munkaformáknak köszönhetően is széles körben fejlesztik ezeket. A kulcskompetenciák fejlesztése a projekt témák túlnyomó többségéhez szorosan kapcsolódik, legyen szó az inkluzív oktatásról, a tehetséggazdálkodásról vagy a korai iskolaelhagyás megelőzéséről. A legtöbb projekt ugyanakkor kifejezetten a kulcskompetenciák fejlesztését jelöli meg első számú célként, s ezen a területen kívánja összegyűjteni, hasznosítani, illetve terjeszteni az európai jó gyakorlatokat.

A tanulók esetében a külföldi gyakorlatok eredményeként a szakmához kapcsolódó kompetenciák fejlesztésével a legtöbb esetben együtt jár az attitűdök, és az autonómia fejlődése is, ami jól érzékelhető a munka iránti felelősségvállalásban, a pálya iránti motiváció erősödésében, a tudatosabb pályatervezésben. A felnőtt tanulók esetében is nagy hangsúlyt fektet a program az alapkészségek és a transzverzális készségek megerősítésére. Különösen a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi reintegrációja szempontjából nagyon égető kérdés ez, de a fogyatékos személyek intézményen kívüli gondozásának és az intézményi kiváltásnak is alappillére.

A kulcskompetenciák fejlesztése a teljes életútra szóló feladat. Az oktatásban és képzésben dolgozók számára ez a szakmai hitelesség része is, hiszen ők hivatásszerűen ezzel foglalkoznak. A munkatársak számára a tanári kompetenciák fejlődésén túl ezen a területen is nagy segítséget jelent a nemzetközi együttműködésekben való részvétel. Mivel csoportos kiutazásra csak kivételes esetben, egyéni munkaprogram keretében van lehetőség, a tanári és a nyelvi kompetenciák hatékony fejlesztése mellett a munkatársak további személyes kompetenciáinak fejlődése is biztosított (szociális-, interkulturális kompetenciák stb.). A külföldi mobilitások, illetve a külföldi kollégákkal,

tanárközösségekkel való együttműködés egyedülálló lehetőséget biztosít számukra a szakmai megújulásra, erősíti a hivatástudatukat, és hatékony eszközt kínál a kiégés ellen is.

I.2.3 A tanárok pedagógiai megújulása

Az Erasmus+ programban az oktatás és képzés minőségének fejlesztésén belül kiemelt prioritás a tanárok szakmai fejlődésének támogatása. A program hozzá kíván járulni ahhoz, hogy a tanári pálya vonzó perspektívát kínáljon a legrátermettebb jelöltek számára. Az alapképzéstől a kezdeti szakmai támogatáson át az érett pálya szakaszokban is támogatni kívánja a szakmai fejlődés és megújulás lehetőségét annak érdekében, hogy az oktatási és képzési intézmények meg tudjanak felelni azoknak a változatos társadalmi kihívásoknak, amelyekkel ma szembe kell nézniük.

A korábbi programok gyakorlatával ellentétben, amikor elsősorban személyes szakmai ambíciók határozták meg a támogatott külföldi továbbképzések és más tanulási alkalmak tartalmát és formáját, az új programban ezek csak szakértők által elismert intézményi szükségletekre épített fejlesztési projektbe ágyazottan valósulhatnak meg, így a pályázók valóban a számunkra legégetőbb szakmai igények kielégítéséhez vehetnek igénybe uniós forrásokat. Ezek a projektek akkor kaphatnak támogatást, ha jól meghatározott mobilitás- és projektpedagógiai elvárások szerint építik fel, és valósítják meg őket. A minőségbiztosításuk tehát a teljes pályázati ciklus során biztosított, de természetesen a Tempus Közalapítvány támogató tevékenységeinek is meghatározó eleme, hogy ezeken a területeken módszertani támogatást nyújtson pályázóinak. A komplex megközelítésnek köszönhetően a tanárok szakmai fejlődése közvetlenül szolgálja az intézmények szakmai fejlesztését is, az elért tanulási eredmények intézményi szintű beépítésének, illetve a fenntartható hatások elérésének a hazai továbbképzési rendszerrel összevetve is kiemelkedően jók az esélyei a programban.

Jelentős további hozadék, hogy a támogatott pályázóknak gondoskodniuk kell a tapasztalatok intézményen kívüli terjesztéséről is. Mivel pályázattípustól függően gyakran többszörös a túljelentkezés az elérhető forrásokra, csak a különböző célcsoportokra szabott (köznevelési intézmények munkatársai, szakmai szolgáltatók, és más közneveléshez kapcsolódó intézmények munkatársai stb.), a disszemináció tartalmában, módszereiben és eszközeiben is jól strukturált tervek kapnak támogatást. Ennek köszönhető, hogy a tárgyi, a módszertani tudás, illetve általában az intézményi szakmai kompetenciák fejlődésének hatásai tágabb körben is érvényesülhetnek, és inspirációt jelenthetnek.

Az Erasmus+ program korszerű, és hatékony formákat kínál a tanárok szakmai fejlődésének támogatására, hiszen a külföldi tanulási alkalmak gyakran itthon el nem érhető szakmai tartalommal, és újszerű, innovatív munkaformákat alkalmazva valósulnak meg. Az esetek nagy részében a tanulási folyamatok, a pedagógiai módszerek megfigyelésére is lehetőség nyílik, ami biztosítja, hogy a résztvevők hazatérve valóban bevált gyakorlatokat adaptáljanak intézményükben. Ugyanezt a célt még intenzívebb formában támogatják a job shadowing típusú továbbképzések, bár ezek aránya az összes mobilitáson belül még alacsonyabb nálunk az európai átlagnál. Ennek egyik fő oka, hogy a külföldi mobilitások túlnyomó többsége a hazai iskolákban többnyire csak az egyéni szabadság terhére vagy a nyári szünet alatt, tehát tanítási szünetben valósulhat meg.

Az Erasmus+ program partnerségi projektjei is nagyban hozzájárulnak a részt vevő intézményekben a tanári szakma profiljának megerősítéséhez: a tapasztalatcserék, illetve a szellemi terméket előállító projektek gyakran közvetlenül is támogatják ezt a célt. A szakmai kompetenciák fejlesztését közvetetten a projektekbe épített rövid- és hosszú távú tanulási/képzési/oktatási tevékenységek is jól szolgálják. Ezek a partnerintézmények országaiban valósulnak meg, és a mobilitás lehetőségéből adódó személyes kompetenciák erősítésén túl képessé teszi a pedagógusokat szakmai gyakorlatuk megújítására is. Az Erasmus+ program stratégiai partnerségi szeptetének további járulékos haszna a

munkatársak stratégiai gondolkodásának fejlődése, emellett helyi-, regionális és nemzetközi kapcsolataik bővítése, amely szintén elengedhetetlen eleme a szakmai profil megerősítésének.

A világos jövőkép és szakmai stratégia kialakítása, a munkatársak fejlesztési igényeinek hosszú távú tervezése, s ehhez a belső szervezeti erőforrások célszerű és hatékonyan felhasználása a vezetői kompetenciák folyamatos fejlesztését is igényli, ami szintén a program prioritásai közé tartozik. A tanárok közötti tudásmegosztás ösztönzése, a szakmai műhelyek, közösségek megerősítése a program szándéka szerint az együttműködésre építő intézményi kultúra terjedését is magával hozza.

I.2.4 A korai iskolaelhagyás megelőzése

A 2020-ig kidolgozott európai uniós gazdasági-társadalmi stratégiában (EU2020) öt kiemelt célérték került meghatározásra, melyek egyike a korai iskolaelhagyók arányának európai szinten 10% alá szorítása. Magyarországon a korai iskolaelhagyók aránya az ezredfordulót követő tíz évben csökkenő tendenciát mutatott, majd kis mértékben növekedett, lényegében az mondható, hogy az indikátor 11% körül ingadozik. Korai iskolaelhagyónak azon 18-24 év közötti fiatalok számítanak, akik nem szereztek középfokú végzettséget és a felmérés idején semmilyen képzési formában nem vesznek részt. Az Európai Bizottság országspecifikus ajánlásai kiemelt hangsúlyt helyeznek Magyarország e téren tett intézkedéseinek nyomon követésére, tekintettel arra, hogy e mutató mögött húzódó problémák alapvető társadalmi és oktatási szerkezetbeli problémákra utalnak. A magyar kormány az EU-s ajánlásoknak megfelelően 2014-ben elkészítette a *Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégiáját*, 2015. január 1-i hatállyal jogszabályban rögzítette a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló fogalmát, és a Pedagógiai Oktatási Központok feladatkörébe rendelte az iskolák támogatását a korai jelzőrendszer kiépítésében. A tényleges tevékenységek a stratégiához kapcsolódó cselekvési tervben és a párhuzamosan kidolgozás alatt álló EFOP és GINOP fejlesztési programokban lesznek láthatók.

A Tempus Közalapítvány több ponton is kapcsolódik mind az EU-s, mind a hazai fejlesztési törekvésekhez, több hazai és nemzetközi projektjének ez a fókusztemája, továbbá az Erasmus+ program egyik kiemelt prioritása a korai iskolaelhagyás csökkentése. Éppen ezért nagy hangsúlyt fektetünk a téma legfrissebb kutatási eredményeinek összegzésére, jó gyakorlatok felkutatására és támogatására és célzott információk eljuttatására az oktatási és a kapcsolódó társszektorok gyakorlati szakembereihez. Szakmai műhelymunkáink során, kiadványainkban, hírleveleinkben azt a megközelítést igyekszünk elfogadtatni, amely a lemorzsolódást az évek során halmozódó problémák, fel nem ismert vagy nem kezelt nehézségek eredményének tekinti, mely ellen a minél korábbi szakaszban való beavatkozás lehet a leghatékonyabb. Ennek egyik eszköze lehet a szisztematikus, komplex jelző- és támogató rendszerek kiépítése, mely a lemorzsolódás által veszélyeztetett fiatalok időben történő kiszűrését és az adott életszakasznak és élethelyzetnek megfelelő egyéni támogatását helyezi előtérbe. Folyamatosan szervezünk olyan szakmai programokat, mely egy ilyen jelzőrendszerben együttműködő – korántsem csak oktatási – szakemberek közti tapasztalatcserét, kommunikációt támogatja, annak érdekében, hogy a jelzőrendszer szűrő, riasztó funkciója mellett kellő figyelem fordítódjon a szakmai protokollok, szükséges együttműködések kialakítására is, tekintettel arra, hogy az európai uniós ajánlások is kiemelik a szektorközi együttműködés elengedhetetlen szerepét a probléma kezelésében. Munkánk során szoros együttműködést alakítottunk ki mind a téma kutatóival, mind a kormányzati fejlesztőkkel, de legintenzívebben az oktatásban és gyermekvédelemben dolgozó gyakorlati szakemberekkel, akik örömmel fogadják a Tempus Közalapítvány által kínált praktikus fejlődési lehetőségeket és egyre inkább élnek a témában igénybe vehető támogatási forrásokkal.

I.2.5 A képesítések és készségek átjárhatósága, átláthatósága és hordozhatósága

Az egész életen át tartó tanulás, mint az adaptivitás, foglalkoztathatóság és a változások menedzselésének eszköze, az ezredfordulótól kezdődően került az Európai Unió oktatási célkitűzéseit összefogó szakpolitikai eszközrendszer fókuszába. Az erős politikai szándékkal megfogalmazott konkrét célok olyan problémákra fókuszálnak, melyek a korábbi jóval zártabb és homogénebb nemzetállami berendezkedésben még alig jelentek meg. A személyek (munkaerő) szabad áramlása szükségessé tette, hogy az egyes országok munkaadói, hatóságai értelmezni tudják a más országok oktatási rendszerében megszerzett végzettségeket, a tanulási mobilitás terjedése pedig a különböző oktatási rendszerek közelítésének kérdését veti fel. Az átláthatóság és átjárhatóság támogatása egy országon belül is fontos kérdés, mivel a gyors információtechnológiai fejlődés és a globális gazdaság jelentős változásokat indított el a foglalkozások terén, melyet a megszerzhető végzettségek számának megnövekedése, az oktatási lehetőségek diverzifikációja követett. A korábban megszerzett tudás és készségek gyorsabb elavulása miatt felértékelődik a felnőttkori tanulás szerepe is, melynek nagyobbik része már a formális oktatási rendszeren kívül zajlik, ezért a megszerzett tudás elismerése, elismertethetősége egyre fontosabb kérdéssé válik. Ezek a változások új megközelítést igényeltek szakpolitikai téren is, mely olyan átfogó fejlesztésekben öltött testet, mint a különböző kompetencia-reformok, standardok megfogalmazása vagy a képesítési keretrendszerek kidolgozása és az európai keretrendszernek való megfeleltetése, melynek hitelességét biztosító egyik alapja a tanulási eredményekre építő oktatási és képzési rendszerekre való áttérés. Az európai szakpolitika által szorgalmazott számos fejlesztési feladat nemcsak komoly kihívást jelent tagállami szinten, de gyakran értelmezési nehézséget is okoz.

A Tempus Közalapítvány több módon is érintett a témában, hiszen a tanulási célú mobilitási projektek esetében rendkívül fontos, hogy a tanulmányok alatt megszerzett tudást a hazai oktatási rendszer elismerje. Ennek érdekében számos szakmai programmal, valamint a megvalósulás értékelésével támogatjuk a közös európai minőségbiztosítási sztenderdek, valamint az Európai Kreditátviteli Rendszer (ECTS) megfelelő alkalmazását, amely összehasonlítóvá teszi az európai országok különböző felsőoktatási intézményeiben folytatott tanulmányokat és az ott elért egyéni előmenetelt. 2008 óta töltünk be elismert és keresett tudásmegosztó és közvetítő szerepet a tanulási eredmények felőli megközelítés és szemléletet hazai megismertetése és népszerűsítése terén. Ennek kapcsán műhelymunkákat, képzéseket, konferenciákat szervezünk, kiadványokat szerkesztünk és elősegítjük a szélesebb körű társadalmi konzultációt is a témához közvetlenül és tágabban kapcsolódó területeken. Így szakértői hálózatot működtetünk az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (ECVET) témában, koordináljuk az Európai Felsőoktatási Térség (EHEA) reformfolyamatainak hazai megvalósítását, szakmai programokat szervezünk a tanulási eredmény alapú képzésfejlesztés témában, valamint felügyeletünk alatt működik a Nemzeti Europass Központ. Mindezen tevékenységek szintetizált eredményeit igyekszünk pályázóink felé is strukturáltan közvetíteni, akik a források hatékony felhasználásával a gyakorlatba ültethetik át a képzési programok közti átjárhatóság biztosításáról, a rugalmas tanulási utak kialakításáról, a munkáltatókkal való aktív kommunikációról megszerzett tudást.

I.2.6 Az idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése

Az Erasmus+ program prioritásként rögzíti a nyelvtanulás fontosságát, a nyelvtanulást elősegítő programok megvalósulását. Ahogyan az az egyes fejezetekben a programok eredményeinek bemutatásából is kiolvasható, bármelyik nemzetközi együttműködést támogató program esetében a résztvevői beszámolók tükrében közös nevezőként azonosítható a nyelvtanulás iránti motiváció megerősödése, az idegen nyelven történő kommunikáció során átélt siker és a nyelvtudás kapcsán tetten érhető fejlődés.

Összeurópai szinten az Erasmus+ Mobilitási projektek (köznevelés) keretében a projektek mindössze 35 %-a jelölte meg fő témájaként az *idegen nyelvek tanítása, tanulása* területét, hazai szinten

azonban elmondható, hogy a pályázók nagy része ezt a területet állította a projektje középpontjába. A Stratégiai partnerségek (köznevelés) keretében ugyancsak a projektek többségében tetten érhető a konkrét témák között az *idegen nyelvek oktatása*.

Mindezen túlmenően elmondható, hogy valamennyi szakterületen zajló együttműködés szükséges velejárója az idegen nyelven történő kommunikáció, így kivétel nélkül kiemelt helyen szerepel a nyelvi fejlődés (mind a pedagógusi, oktatói, mind a tanulói, hallgatói szintéren) az eredmények között. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a szakképzés területéhez köthető Mobilitási projektek keretében a tanulók (2015-ben több mint 2300 diák) számára elérhető szakmai gyakorlatok fentiekén túl a *szaknyelvi készségek fejlesztéséhez* is hozzájárulnak, és a felsőoktatási hallgatók számára elérhető ösztöndíjak szintén közvetlenül fejlesztik *a hallgatók nyelvtudását* és szaknyelvi ismereteit.

A 2015-ben közzétett hazai *Köznevelési fejlesztési stratégiában*¹ is több ponton megjelennek a nyelvoktatás, nyelvtanítás kapcsán azonosított szakmai célok, melyek megvalósulását támogatja az Erasmus+ program.

Az általános iskolai nyelvtanítás szerepének és minősége erősítésének fontosságát a célcsoport már régen felismerte, hiszen már az *Egész életen át tartó tanulás* program alatt is kiemelten jól szerepeltek ezen intézmények (2015-ben a Köznevelési Mobilitási projektekben is az általános iskolák voltak többségben a támogatott intézmények között).

A kiemelt hazai célok között szerepel az oktatási rendszer jobb megfeleltetősége a munkaerőpiaci igényeknek. Nincs ez másképp a pedagógus életpálya modell kapcsán sem, és a fejlesztési igények között továbbra is kiemelt jelentőséggel bír például az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése (összhangban az EU anyanyelvi és két idegen nyelvi oktatásra vonatkozó ajánlásával). A stratégia kiemeli a pedagógusok nyelvtudásnak fejlesztését abból a célból is, hogy a nyelvtudás hiánya eltűnjön a nemzetközi mobilitást akadályozó gátak közül, illetve ne legyen akadálya az idegen nyelvi környezetben zajló továbbképzéseken való részvételnek. Ezen célokra ad adekvát választ a program célkitűzése, melyben jelentős szerepe van a mobilitásokon és nemzetközi együttműködésen alapuló kompetenciafejlesztésnek.

A program valamennyi szektor tekintetében az Európai Nyelvi Díj (ld. IV.4 fejezet) keretében figyelmet szentel a hazai kiemelkedő, innovatív nyelvoktatási programoknak. Az elmúlt években² valamennyi szektorból kerültek ki díjazottak.

1.3 A hazai oktatás és képzés számára releváns, kiemelkedő eredmények

- A TKA jelentős mértékben járult hozzá a **stratégiai tervezés** ösztönzéséhez a köznevelési, felnőtt tanulási és szakképző intézményekben az *Európai fejlesztési terv*, illetve a *Szakképzési tanúsítvány* pályázattípus révén (*Erasmus+ program*); a felsőoktatás esetében pedig a nemzetköziesítési auditok révén (*Campus Hungary projekt*).
- A **befelé irányuló mobilitás** rekordokat döntött, **mind a részképzések** (5315 beutazó hallgató az Erasmus+ programban), **mind a teljes képzések** vonatkozásában (1069 Stipendium Hungaricum ösztöndíjas).
- Az Erasmus+ program egyik legfontosabb eredménye a **tanárok pedagógiai megújulásának**, az **oktatás és képzés módszertani megújításának**, az innovációk ösztönzésének a támogatása.

¹ http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/nemzeti_strategiak.pdf

² <http://www.tka.hu/palyazatok/536/dijazottak>

- 2015-ben lezárult a Campus Hungary program mindkét komponense, a szakmai eredmények megosztását a két zárókonferencia, kiadványok és a TKA honlapja segíti elő.
- A minőségelvű megközelítés elősegítése és az intézmények egymás közötti tanulásának elősegítése érdekében 2015 januárjában először adtuk át a *Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért Díjat*, és 2015 májusában immár hagyományosan az *Európai együttműködési kultúráért* nívódíjat.
- A **Stipendium Hungaricum** programot a vonatkozó kormányhatározatnak megfelelően sikerült pályázati alapra helyezni, és a 2015. április és július között rendelkezésre álló idő rendkívül korlátozott volta ellenére a 2015/2016-os tanévhez szükséges pályázati fordulókat lebonyolítani (on-line pályázati rendszer kialakítása, az idegen nyelvű képzések kiválasztása, a külföldi hallgatók pályáztatása). A program keretében 2015 szeptemberében **1069 új hallgató** kezdte meg magyarországi felsőoktatási tanulmányait. A Magyarországon Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal tanuló külföldi hallgatók számára decemberben az EMMI-vel közösen találkozót szerveztünk Orbán Viktor miniszterelnök részvételével.
- 2015 decemberében szakmai konferenciát szerveztünk az **Europass** létrehozásának 10. évfordulója alkalmából.

1.4 A TKA 2015-ös kommunikációs tevékenysége

2015-ben 91 szakmai **rendezvényre** került sor, melyeken 4132-en vettek részt. Az események közül kiemelkedő volt a legjobb projekteket évről-évre bemutató Erasmus+ konferencia, az MKKR bevezetését célzó szakmai konferencia megszervezése, a Magyarországon Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal tanuló külföldi hallgatók számára szervezett találkozó Orbán Viktor miniszterelnök részvételével, a munkaalapú tanulást vizsgáló, nemzetközi NetWBL konferencia, a Campus Hungary program B1, illetve B2 komponensét záró, szakmai eredményeket bemutató két konferencia, valamint az Europass 10. évfordulója alkalmából rendezett szakmai konferencia.

56 nyomtatott és 8 elektronikus **kiadványt** jelentettünk meg. Az elmúlt évben **20 infografika** készült a legváltozatosabb témákról, ezek továbbra is népszerű és hatékony eszközt jelentenek az online kommunikációban. A pályázók számára készült információs anyagok közül kiemelendő a **partnerkeresésről szóló animált videó**, amit az év végi virtuális partnerkereső rendezvényhez készítettünk.

2015-ben 381.987 látogatást regisztráltunk a **honlapunkon**. Összesen 2.502.217 oldalt töltöttek le, ami 52 %-os növekedést jelent az előző évhez képest. Az Erasmus+ oldalak mellett magas látogatottsága volt a Stipendium Hungaricum oldalaknak is. Az elektronikus hírlevél 13.800 olvasóhoz jutott el havonta. Különös figyelmet szenteltünk **a hallgatóknak szóló felületek megújításának**, hogy a fiatalok számára vonzó tartalmakat tegyünk közzé, és áttekinthető formában mutassuk be a különböző ösztöndíj-lehetőségeket, így év végére ez a modul a honlap 12. leglátogatottabb oldala lett. Ebben nagy szerepe volt a kapcsolódó közösségi média kampányoknak is.

Az 1919 **médiamegjelenés** 68%-a részletesen foglalkozik egy-egy pályázati programmal, illetve megvalósított projekttel. Legnépszerűbbnek az Erasmus+ program és annak is a felsőoktatási fejezete bizonyult, különösen nagy visszhangot kapott az, hogy emelkednek az Erasmus támogatások Magyarországon.

1.5 Az Erasmus + program átfogó bemutatása

Az Erasmus+ az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra szóló oktatási, képzési, ifjúságügyi és sportprogramja. Az oktatás, a képzés, az ifjúságügy és a sport jelentős mértékben hozzájárulhat a társadalmi-gazdasági változások, valamint az Európa előtt álló fő kihívások kezeléséhez és a növekedésre, a munkahelyteremtésre, a társadalmi méltányosságra és a befogadásra irányuló Európa 2020 stratégia megvalósításához. Az Erasmus+ program célja, hogy támogassa a programországokat az emberi tehetség és a társadalmi tőke hatékony hasznosításában, ugyanakkor az oktatás, a képzés és az ifjúságügy területén a formális, a nem formális és informális tanulás támogatásával erősítse az egész életen át tartó tanulás elvét. Az Erasmus+ több mint 4 millió európai polgár számára nyújt majd lehetőséget arra, hogy külföldön folytasson tanulmányokat, részesüljön képzésben, szerezzen munkatapasztalatot, illetve végezzen önkéntes munkát.

Az új programszakasz bevezetésével természetes volt az igény, hogy folytatni lehessen az elődprogramban (*Egész életen át tartó tanulás program*) megkezdett építkezést, tovább lehessen fejleszteni a program vívmányait. Az Erasmus+ előnyeként leggyakrabban a program integrált jellegét, a mobilitás és a stratégiai partnerségek mint pályázati forma köré épülő letisztultabb tevékenységeket, illetve a szektorokat és a célcsoportokat egyesítő egységes programszabályokat szokás megemlíteni. A stratégiai szemlélet erősítése szintén fontos törekvése volt a program megalkotóinak: 2014-től csak intézményi keretek között lehetséges pályázni, emellett a pályázat részeként benyújtandó európai fejlesztési terv a mobilitási projektek stratégiai háttereként elsőként a köznevelésben, majd a szakképzésben is bevezetésre került.

Mivel a projektek jó része a megvalósítás szakaszában tart, korai lenne mérleget vonni a tekintetben, milyen hatást gyakoroltak a projektek, a résztvevők szintjén a fenti változtatások. A szektorközi együttműködés erősödése olyan perspektíva, amely a benyújtott pályázatokban – a KA2 konzorciumok összetételében – mindenestre már megmutatkozik. A mobilitásban az egyéni készségfejlődés mellett napirenden van az eredmények intézményi beépülése, a pályázó szervezet nemzetközi szerepvállalásának tudatos fejlesztése – nem csak a felsőoktatásban, ahol az Erasmus Charta adja mindennek minőségi garanciáját, de egyre inkább a szakképzésben is, ahol 2015-től az intézményeknek ismét lehetőségük van megpályázni a szakképzési mobilitási tanúsítvány elnyerését.

Az új pályázati rendszer fontos eleme a korábbinál is rugalmasabb támogatás-felhasználás: a pénzügyi tervezés itt is megváltozott szemléletet követel, mivel a költség-alapú elszámolást felváltotta a megvalósított tevékenységek volumene és minősége alapján járó finanszírozás. Az első két kezdeti év nehézségei után mára elmondható, hogy a pályázók jelentős része megtanult élni ezzel a lehetőséggel, és képes a tartalmi megvalósításból kiindulva megtervezni és megvalósítani a projektet. Kihívást jelent ugyanakkor, hogy – különösen a partnerségi projekteknél – a támogatás projektenként igen jelentős mértékben megnövekedett, a projekt minősége azonban nem állt ezzel arányban. A TKA ezért fokozott figyelmet fordít a támogatást nyert projektek szakmai színvonalának minőségbiztosítására, szakmai monitorozására (az ún. preventív monitoring alkalmazásával).

Az Erasmus+ eddig látható eredményei azt a benyomást keltik, hogy a pályázati rendszer jó úton halad, és a fejlődés nem csak az elindult minőségi fejlesztések tekintetében válik egyértelművé, de a keretek 2017-től várható jelentős növekedése a bevont intézmények számában is áttörést hoz majd.

Az Erasmus+ program oktatási és képzési részéért az elődprogramokban követett munkamegosztásnak megfelelően a Tempus Közalapítvány, az ifjúsági és sport programrészekért a Család-, Ifjúság- és Népesedéspolitikai Intézet a felelős.

II. Programok, projektek oktatási alszektoronkénti bontásban

A Tempus Közalapítvány az oktatás és képzés minden területén kínál pályázati lehetőségeket: jelen vagyunk a köznevelési szektorban, a szakképzésben, a felsőoktatásban, a felnőtt tanulásban, valamint önkormányzatoknak, civil szervezeteknek és a gazdaság szereplőinek is nyújtunk pályázati lehetőséget.

Az alábbiakban alszektoronkénti bontásban jelenítjük meg az általunk kezelt programokat és foglaljuk össze a 2015-ös évvel kapcsolatos legfontosabb eredményeket, statisztikákat, eseményeket, de szót ejtünk a megvalósítás során tapasztalt nehézségekről is.

II.1 Köznevelés

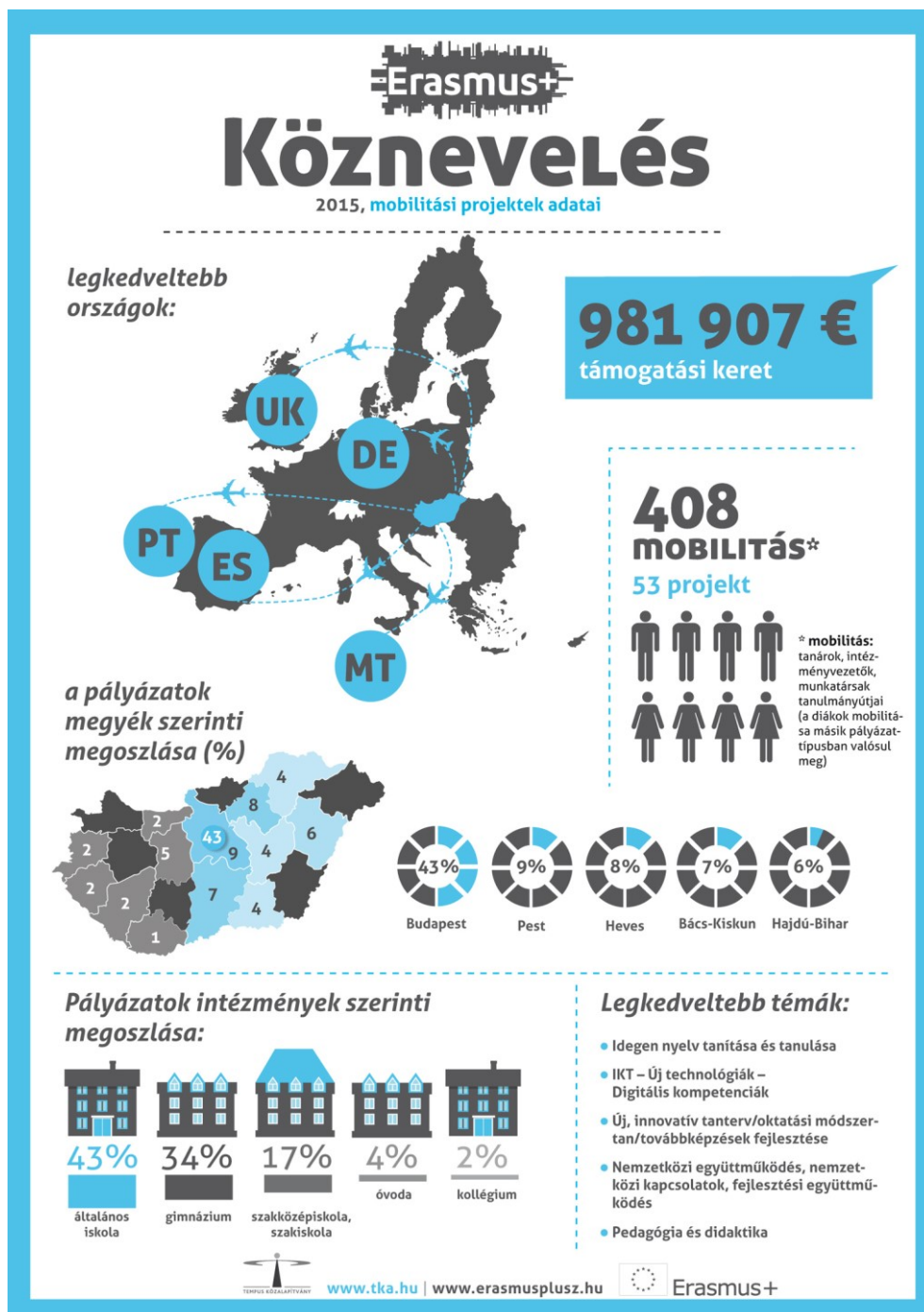
A köznevelés területén az Erasmus+ program keretében nyújtjuk a nemzetközi együttműködések terén a legjelentősebb támogatást a pályázóinknak, azonban a köznevelés szereplőinek szól a szintén általunk kezelt Pestalozzi, valamint ACES program is.

Az **Erasmus+** támogatja a tanítás és a tanulás minőségének javítását az óvodában, az általános iskolában és a középiskolában. Céljai a köznevelés terén összhangban állnak a hazai fejlesztési célokkal:

- csökkenteni a korai iskolaelhagyók számát,
- jelentős eredményt érni el az alapkészségek fejlesztésében,
- megerősíteni a kisgyermekkorai nevelés minőségét,
- hozzájárulni a pedagógusok szakmai fejlődéséhez.

Ezen célok alá rendelve biztosítja a program egyrészt a pedagógusok, az iskolai személyzet szakmai fejlődésének támogatását nemzetközi környezetben (**Mobilitás**), másrészt iskolák (oktatási intézmények) és/vagy más szervezetek közötti együttműködést olyan témákban, melyek eredménye jelentős hatással bír a köznevelés területén (**Stratégiai partnerségek**).

Az Erasmus+ programban megvalósuló köznevelési projektek hozzásegítik az intézményeket a nemzetközi kapcsolataik bővítéséhez, ápolásához, valamint olyan általános érvényű célok megvalósításához, mint a tanárok és más munkatársak nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése, a tanulók nyelvtanulás iránti motivációjának erősítése, a projektmódszer meghonosítása, a sajátos tanulási igényű tanulók integrációjának elősegítése, a kommunikációs és információs technológiák alkalmazása a tanításban, a képességek központú megközelítés és a tantárgyközi ismeretek oktatásának előtérbe állítása, illetve az iskola közelítése a munka világához. A külföldi intézményekkel való közös munka európai tartalommal bővíti az iskola pedagógiai programját, újszerű, színes tevékenységeket visz a tanórai munkába, lehetőséget biztosít a tanulók kreatív ötleteinek a megvalósítására, önálló, felelősségteljes munkájára.



II.1.1 Mobilitás

A köznevelési szektorban a mobilitást az Erasmus+ program mobilitási komponense, valamint a Pestalozzi program támogatja.

II.1.1.1 Erasmus+ Mobilitás

Az Erasmus+ keretében megvalósuló köznevelési mobilitási projektek célja, hogy támogassák az oktatás színvonalának emelését a pályázó intézményekben a munkatársak szakmai fejlődése és megújulása révén. A program kizárólag olyan külföldi mobilitásokat támogat, amelyek összhangban állnak az intézményi igényekkel és szükségletekkel, így a projektek révén elért tanulási eredmények hasznosítása biztosított. Annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló források fenntartható hatást

érjenek el, az intézményeknek *Európai fejlesztési tervet*, azaz egyfajta intézményi stratégiát kell készíteniük. Ebben olyan hosszú távú célokat és várt eredményeket határoznak meg, melyeket az Erasmus+ program támogatásával, egymásra épülő projektek révén kívánnak elérni. A fejlesztési tervben kitűzött céloknak összhangban kell állniuk az intézményi sajátosságokkal és szükségletekkel, illetve a program prioritásaival.

A projektek felépítését tehát stratégiai tervezésnek kell megelőznie, amiben még kevésbé gyakorlottak a hazai pályázók. A szakértők értékelése szerint itt van a legnagyobb szükség a fejlődésre, ezért is került ez a nemzeti irodák támogató tevékenységének homlokterébe európai szinten is. A projektek szervezeti beágyazottsága szintén fejlesztésre szorul, és a projektfolyamatok és eredmények mérése és értékelése is a gyengeségek közé tartozik a pályázatokban. Ezen a területen további erőfeszítéseket kell tenni a jövőben már csak azért is, hogy a program segítségével elért eredményeket a nemzeti iroda is adatokkal tudja alátámasztani.

A külföldi mobilitások keretében az intézmények munkatársai:

- oktatási tevékenységet végezhetnek, azaz taníthatnak egy külföldi partneriskolában,
- szervezett kurzuson, továbbképzésen vehetnek részt,
- job shadowing tevékenységet végezhetnek, vagy hospitálhatnak egy partner iskolában, illetve egyéb olyan releváns szervezetnél, amely a közoktatás területén működik.

A program keretében tehát nagy hangsúlyt kap az európai oktatási innovációk és bevált gyakorlatok cseréje, az együttműködésre épülő tanulási formák, az egymástól tanulás, de olyan továbbképzéseken való részvétel lehetőségét is kínálja, amelyek itthon nem vagy csak korlátozottan elérhetők.

2015-ben **104 intézmény adott be pályázatot**, ami 10%-os növekedés 2014-hez képest, ugyanakkor a költségvetés csökkenése miatt a támogatott projektek száma sajnos nem követte ezt a pozitív tendenciát. **Összesen 981.907 euró állt rendelkezésünkre** (2014: 1 039 585 euró), amelyből **53 intézmény 408 mobilitása valósulhatott meg**. A pályázó és a támogatott intézmények között is általános iskolákat találunk legnagyobb számban (38/23), ezeket a gimnáziumok követték (32/18), a harmadik helyre pedig a szakközépiskolák kerültek (27/9). A képet árnyalja, hogy ez utóbbi intézmények a szakképzési mobilitás keretében is kaphatnak támogatást a képzési tevékenységük fejlesztésére. A 4 pályázó óvodából 2 kapott támogatást.

A program kiemelt prioritása az **idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése** a közoktatási intézményekben módszertani kurzusok, illetve nyelvtanfolyamok keretében, ezért nem meglepő, hogy az intézmények nagy része is ezt a területet állította a **projektek középpontjába**. A pályázó iskolák esetében ez a nemzetközi kapcsolatok intézményi beágyazottságát is jól szolgálja, hiszen a nyelvtudás hiánya az egyik fő oka annak, hogy gyakran csak kevés kollégát tudnak bevonni a nemzetközi együttműködésekbe, a nemzetköziesedési folyamatokba. A **digitális kompetenciák fejlesztése** szintén olyan terület, ahol a hazai iskolák igényei egybeesnek az európai prioritásokkal. A támogatott iskolák fele határozta meg az **oktatási innovációkat**, azaz az oktatás tartalmi és módszertani megújítását az Erasmus+ projektjük központi elemeként. Természetesen ezek a témák csak kivételes esetekben jelennek meg kizárólagosan a projektekben, általában más témákkal együtt, komplexen jelentkeznek, emellett a várt tanulási eredményeken túl többnyire igen sok és sokféle, nem tervezett hozadéka is van a mobilitásoknak. A támogatott mobilitások ötöde volt job shadowing típusú tevékenység, a pályázók nagy része ebben az évben inkább továbbképzéseken fejlesztette szakmai kompetenciáit, illetve nyelvtudását.

A **legtöbb tanulási célú mobilitás** az Egyesült Királyságban valósult meg (154), majd Málta, Spanyolország és Németország következett. 2015-ben összesen 24 országba utaztak magyar ösztöndíjasok a program támogatásával.

Ami a pályázatok **regionális megoszlását** illeti, a közép-magyarországi régió hagyományos dominanciája mellett (49%) az ország keleti felében működő iskolák mutatkoztak aktívabbnak, ami szintén nem szokatlan. A beadott pályázatok esetében a Dél-Alföld (14%) és az Észak-Alföld (10%) végzett a 2. illetve a 3. helyen. Legkevesebb pályázat Nyugat-, illetve Dél-Dunántúlról érkezett. A támogatott pályázatok esetében is nagyjából hasonló arányokat láttunk, azzal a különbséggel, hogy itt a Dél-Alföld mellett Észak Magyarország fért még föl a dobogóra, ami az igen magas 2/3-os támogatási arány miatt volt lehetséges.

II.1.1.2 Pestalozzi

A Pestalozzi programban Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács projektjeihez kapcsolódó témákban maximum 3-5 napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt. Ezek a szemináriumok a szakmai tapasztalatszerzés mellett lehetőséget nyújtanak idegen nyelven folyó szakmai munkavégzésre, kapcsolatok kiépítésére, valamint további együttműködések megalapozására is.

A 2015. január 1. és 2015. december 31. között **meghirdetett szemináriumokra összesen 13 pályázatot nyújtottak be.** A benyújtott pályázatok között nem volt formai hibás. A hazai bírálókat során tartalmi okok miatt 1 db pályázat került elutasításra, melynek oka, hogy a pályázati űrlap bizonyos kérdéseit a pályázó figyelmen kívül hagyta. A kurzusszervezők felé továbbított 12 magyar pályázó közül **6 pályázót választottak ki szemináriumon való részvételre.**

A kurzusok témája alapvetően a demokráciához, az aktív állampolgársághoz és az emberi jogokhoz kapcsolódik (néhány kurzustéma: *Demokrácia és részvétel; Az iskola és a család együttműködése a gyerekközpontú oktatási folyamatban, stb.*).

II.1.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

A nemzetközi kapcsolatépítést a köznevelésben az Erasmus + program Stratégiai partnerségek alprogramja, valamint az ACES program támogatja.

II.1.2.1 Erasmus+ Stratégiai partnerségek

A *Stratégiai partnerségek* pályázattípus fő célja, hogy a köznevelésben lehetőséget biztosítson új és innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozására, terjesztésére és alkalmazására.

A vállalt célok, a várt hatás, az elérni kívánt eredmények függvényében a projektek méretükben és tevékenységeikben is különbözőek. A projektekben az egymástól tanulás, a jó gyakorlatok cseréje, a nemzetközi együttműködések megalapozása és kibővítése, kisebb fejlesztéseken való közös munka, az eredmények összegzése és terjesztése, valamint a résztvevők kompetenciáinak fejlesztése a közös cél. A pályázattípus lehetőséget nyújt arra is, hogy a projektekben a partnerek a nemzetközi együttműködés keretében vállalják a projekt céljaihoz kapcsolódó, magas minőségű, innovatív termékek fejlesztését, átvételét, adaptálását a köznevelés terén. Megmaradt ugyanakkor a régiók együttműködését támogató pályázattípus, mely egy-egy intézmény szűkebb környezetéből kitekintve kimondottan régiók/térségek oktatási intézményeinek együttműködésére helyezi a hangsúlyt a fenntartó koordinálásával. Azonban ez utóbbi pályázattípusban 2015-ben nem érkezett pályázat.

A hagyományosan **a tapasztalatcserén alapuló** együttműködések mellett egyre nagyobb mértékben jelennek meg a **nagyobb volumenű, fejlesztéseket célzó, termékorientált együttműködések**, melyek

már lehetőséget biztosítanak a közoktatási intézmények résztvevői köréből való kitekintésre, vagyis az oktatás, a képzés vagy a munkaerőpiac területén aktív köz- és magánintézmények is közreműködhetnek a projektek megvalósításában. Ezek az együttműködések hiánypótló jelleggel bírnak, hiszen más program nem kínál támogatást a köznevelés területén hasonló együttműködések megvalósulására.

A benyújtott pályázatok többsége tapasztalatcserére irányul, de képviseltetik magukat a szellemi terméket is tervező projektek is. A pályázatok bírálata során a szakértők **gyengeségként** rótták fel, hogy a tervezett szellemi termékek nem elég újszerűek, annak fogalmát a pályázó intézmények sok esetben nem megfelelően értelmezik, a tervezett termékek sok esetben még mindig közelebb állnak a Comenius programban megszokott projekttermék kritériumaihoz. Gondot jelentett még az ún. beágyazott mobilitások szerepének értelmezése is a projektekben. **A nemzeti irodák folyamatos kommunikációval igyekeznek a jó példákat bemutatni**, illetve többféle módon is népszerűsíteni a program által kínált lehetőségeket.

A pályázatok erősségeiként a köznevelési szektorban a szakértők a projektmenedzsmenten kívül, a valós társadalmi problémák megoldására irányuló jó alapötletet, témaválasztást emelték ki.

A nyertes pályázatokban leggyakrabban választott **prioritások** a következők voltak:

- Alap- és transzverzális készségek fejlesztése formális vagy nem formális oktatáson keresztül;
- Nyitott és innovatív oktatás, képzés és ifjúsági munka, digitális tanulás;
- Az alapkészségek terén mutatott alacsony teljesítmény javítása hatékonyabb oktatási módszerek révén;
- Az iskolák támogatása a korai iskolaelhagyók és a hátrányos helyzetű tanulók kezelésében, különösen olyan projektek révén, amelyek célja a belső együttműködés, valamint a szülőkkel és más külső érintett szereplőkkel való együttműködés fejlesztése.

A prioritásokkal összhangban a **konkrét témák** tekintetében legnépszerűbbnek a **digitális kompetenciák fejlesztése**, a **kulcskompetenciák fejlesztése** és az **idegen nyelvek oktatása** állt, de közvetlenül ezeket követi az innovatív oktatási módszerek és tananyagok kidolgozása.

2015-ben **82 pályázat érkezett** a Tempus Közalapítványhoz, melyek közül 56 irányult tapasztalatcserén alapuló együttműködésre (iskolák közötti stratégiai partnerségek), és 26 intézmény pályázott valamilyen fejlesztést célul tűző partnerség megvalósítására. Ezek közül **12 magyar koordinációjú projekt** (6 tapasztalatcserére irányuló iskolák közötti együttműködés és 6 fejlesztést célzó projekt) **nyert támogatást**.

Átalakult a megpályázható költségek típusa és formája, így nem csak a szakmai struktúra új elvárásaival kellett szembenézniük az intézményeknek, de egész **más szemléletet igényelt a kalkuláció elkészítése is**. Bár a személyes konzultáción túl útmutatókkal és információk napokkal is segítettük a pályázókat, mégis előfordult néhány esetben, hogy túltervezett vagy hibásan tervezett költségvetéssel találkoztunk. Szerencsére az ezekkel járó levonások egy esetben sem gátolják a tervezett célok és a kapcsolódó feladatok megvalósítását.

A projektek minőségi megvalósításának elősegítése érdekében a Tempus Közalapítvány ún. **preventív monitoringgal** is támogatta a fejlesztést célzó együttműködések. Ennek keretében szakértő bevonásával még a projekt kezdete előtt, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtunk a pályázóinknak.

Bár a stratégiai partnerségek projektek keretén belül a mobilitás csak a projektcélok elérése érdekében elérhető eszköznek tekinthető, évről évre jelentős számú mobilitás megvalósítása jellemzi ezeket az együttműködéseket: 2015-ben összesen **1852** mobilitás valósult meg e pályázati forma keretén belül.

A legtöbb támogatott pályázat Budapestről került ki, és némileg lemaradva mögötte Pest megye, Hajdú-Bihar megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye következett.

Az iskolák közötti együttműködések esetén a **legtöbb nyertes pályázat gimnáziumoktól érkezett**, de az általános iskolák és a szakképző intézmények is szép számban képviseltették magukat. (2015-ben az óvodák sajnos a stratégiai partnerségek esetében alacsony számban nyertek támogatást.)

A partnerországokat tekintve Olaszország, Lengyelország és Németország bizonyult a legnépszerűbbnek. Összességében 30 különböző országból 338 intézmény képviselőivel dolgoztak együtt a magyar intézmények.

A számok tükrében elmondható, hogy a program iránt nem csökkent az érdeklődés, sőt, számos új intézmény is megjelent a pályázóink között. A program új szerkezetének köszönhető, hogy a támogatott pályázatok száma valamivel kevesebb, mint az elmúlt években, hiszen az Erasmus+ program indulásával kevesebb, ugyanakkor jóval nagyobb volumenű és összetettebb együttműködést támogatunk.

II.1.2.2 ACES

Az ACES az osztrák Erste Alapítvány támogatásával létrejött kezdeményezés, mely nemzetközi együttműködéseket támogat közép- és kelet-európai országok iskoláinak részvételével. A projekt átfogó célja az interkulturális párbeszéd ösztönzése, iskolai partnerkapcsolatok építése, egymás jó gyakorlatainak megismerése két- és háromoldalú iskolai együttműködések keretében.

A pályázati támogatás kedvező lehetőségeket teremt az iskolai partnerkapcsolatok kialakítására vagy már meglévő kapcsolatok erősítésére, konkrét program mentén folyó két- és háromoldalú együttműködésre, nyelvgyakorlásra, modern kommunikációs eszközök használatára, határokon átívelő barátságok kialakítására, ápolására.

A Közalapítvány alapvetően a pályázati felhívás előkészítésében, bírálatában és terjesztésében vállalt jelentős szerepet. 2015-ben a szolidaritás és társadalmi kohézió témaköréhez kapcsolódóan pályázhattak az intézmények.

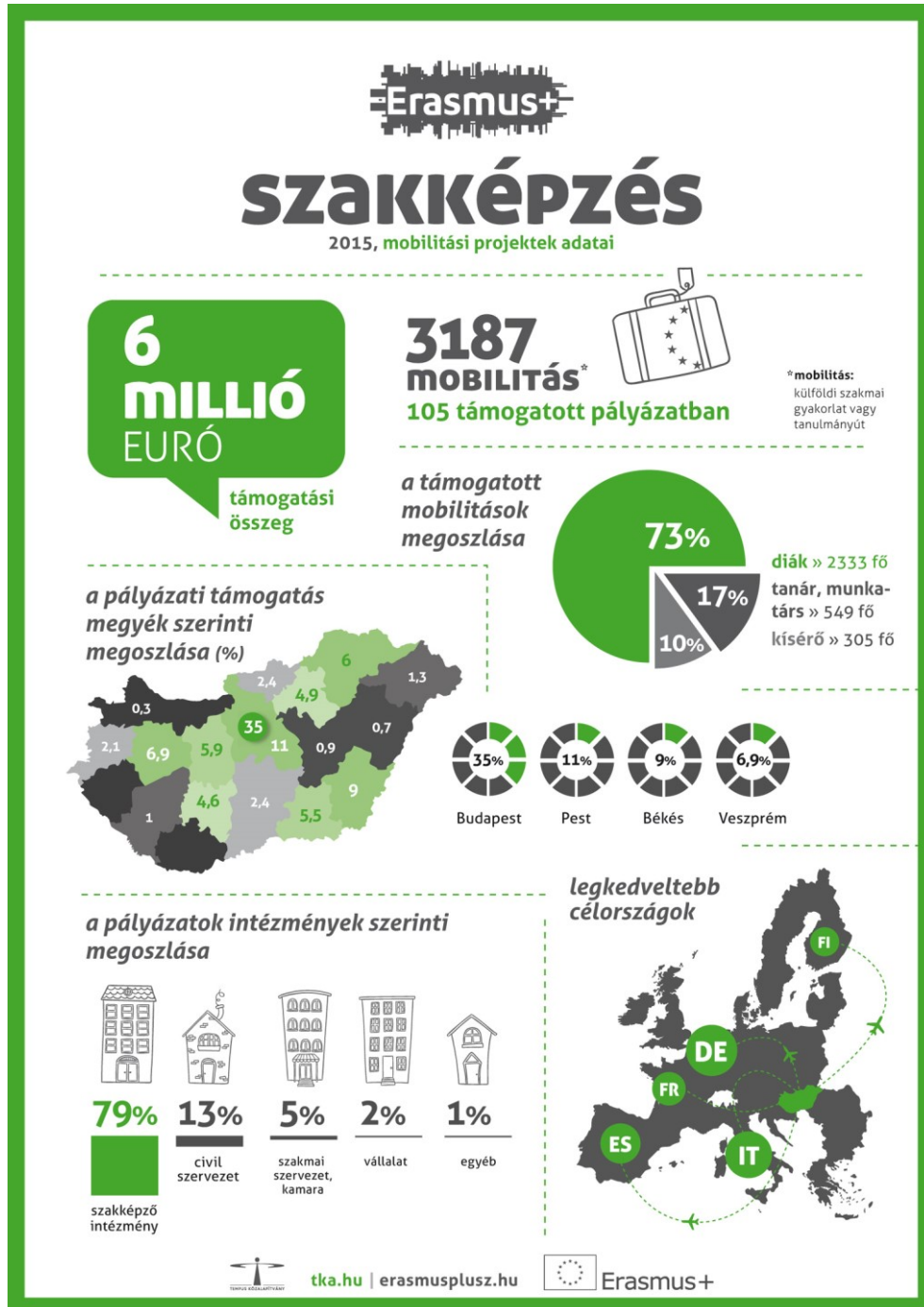
A 2013-ban indult projektek zárórendezvényére 2015 októberében került sor Szarajevóban. A programhoz kapcsolódó bírálói egyeztetésre 2015 júniusában került sor Bécsben. Utóbbi találkozón véglegesedett a támogatott intézmények listája. 2015-ben 266 pályázat érkezett a kiíróhoz. 42 nyertes projektben 15 ország iskolái vettek részt. Magyar résztvevő 42 benyújtott pályázatban szerepelt, ezek közül 9 részesült támogatásban – 3 budapesti, 1 egeri, 1 pécsi, 1 fonyódi, 1 szegedi, 1 váci és 1 orosházi intézmény indíthatott projektet.

II.2 Szakképzés

A szakképzés területén is jelentős támogatást nyújtunk a szektor szereplői számára, mind a mobilitások, mind az intézményi együttműködések tekintetében. Ezen felül azonban ebben a szektorban a TKA aktívan részt vesz a szakképzést érintő olyan nemzetközi együttműködésekben is, mint az ECVET szakértői hálózat, a holland és finn nemzeti irodával való együttműködés a

nemzetköziesítési stratégiákról a szakképzésben és a Tematikus Hálózat a Munka Alapú Tanulásért (netWBL).

Az **Erasmus+ program** a szakképzési szektorban is kétféle tevékenységhez kapcsolódóan biztosít támogatást nemzeti eljárás keretében: **mobilitási projektek** keretében a szakképzési tanulók és szakértők mobilitását ösztönzi; a **stratégiai partnerségek pályázattípus pedig** nemzetközi partnerségek létrehozására irányul.



II.2.1 Mobilitás

II.2.1.1 Erasmus+ Mobilitás

A pályázattípus célja egyrészt a tanulók kompetenciáinak (tudásának, készségeinek és attitűdjeinek) támogatása a személyes fejlődés, a munkavállalói esélyek és az európai munkaerőpiacon való érvényesülés megkönnyítése érdekében. A munkatársi mobilitásra vonatkozó pályázattípus célja az oktatásban, képzésben dolgozók szakmai fejlődésének támogatása a tanítás, képzés és ifjúsági munka minőségének fejlesztése és megújítása érdekében. A mobilitások további eredménye az idegen nyelvi kompetenciák javítása, más kultúrákkal és országokkal kapcsolatos tudatosság, az aktívabb társadalmi és európai identitás ösztönzése. Intézményi szinten a mobilitások elősegítik a formális és a nem formális oktatást, tanulást és támogatják a külföldi tanulási időszak során szerzett kompetenciák elismerését, illetve lehetőséget teremtenek a szakképzés és a vállalkozások közötti együttműködésre.

E pályázattípus keretében a program szakmai alapképzésben részt vevő tanulók munkahelyi szakmai gyakorlatát, tanulók szakmai képzése szakképző intézményben tevékenységeket, oktatóknál pedig oktatási/képzési tevékenységet, munkatársak képzését, munkahelyi gyakorlatát vagy job shadowing/megfigyelését támogatja.

Az Erasmus+ program második évében **összesen 165 intézmény adott be pályázatot**, amely volumenében azonos a 2014-ben benyújtott pályázatok számával. A 2014-ben indult E+ célja az integrált megközelítés és emiatt az intézmények – az intézmény európai fejlesztési tervével összhangban – csak egy pályázatot nyújthattak be, amely hosszútávon hozzájárulhat az intézményi szinten erősödő stratégiai tervezéshez. Ezt a fejlesztési irányt erősíti, hogy ebben az évben a szakképzési pályázatokban is meg kellett fogalmazni a pályázó intézmény európai fejlesztési tervét, amely feladat a köznevelési és felnőtt tanulási pályázatokban már 2014-ben is jelen volt.

Az értékelés, majd a maradványösszegek újraosztásának eredményeképp, a rendelkezésre álló keretet (6 014 781 euró) majdnem 100%-ban felhasználva **105 intézmény kapott támogatást**, összesen **6 007 516 euró** értékben. Ez a keret **3187 mobilitást tesz lehetővé**, melynek nagyobb része tanulói (2333 fő), emellett növekedett a munkatársi (549 fő) mobilitások száma, illetve fontos megemlíteni a kísérőtanári (305 fő) utazásokat is.

Az új Erasmus+ pályázati forma mellett pedig továbbra is megvalósítás alatt álltak 2015-ben még az *Egész életen át tartó tanulás program* egyes szektorainak nyertes pályázatait. A szakképzést támogató Leonardo da Vinci program mobilitási részéből még egy pályázati év (2013) megvalósítása folyamatban volt 2015-ben.

A trendek tekintetében nagyjából folytonosság figyelhető meg – ezek közül kiemeltük a legfontosabbakat, illetve azokat, ahol változás volt a korábbiakhoz képest.

A pályázatokban egyre inkább megfigyelhető az intézményi stratégiában gondolkodás, sokkal kevésbé válnak el egymástól az egyes tevékenységek, integráltabb megközelítés látható.

A **legnépszerűbb célországok köre** nagyjából változatlan maradt (Németország, Olaszország, Spanyolország, Egyesült Királyság, Franciaország, Finnország, Lengyelország, Ausztria) és a szakterületek közül továbbra is a vendéglátás vezet, amit a műszaki és az agrár szektor követ.

Az **intézménytípusok** tekintetében a korábbi trend figyelhető meg: elsősorban szakképző intézmények képviseltetik magukat (a támogatottak háromnegyede) – mellettük néhány civilszervezet, vállalat és kamara jelenik meg.

2015-ben a 30 napos vagy annál hosszabb tanulói mobilitások esetén a pályázóknak lehetőségük volt az Európai Bizottság által kifejlesztett **OLS – Online Linguistic Support** felülethez tartozó licenckéigénylésére. Ez a felület a nyelvi felkészítéshez nyújt segítséget a mobilitásban részt vevők számára. A pályázók kétféle licenckéigényelhettek: a nyelvi szintfelméréshez kapcsolódó (a szintfelmérést

kötelező elvégezni a hosszabb távú kiutazás előtt és után is), valamint a nyelvi kurzushoz kapcsolódó licenceket. A rendszer használatára 44 pályázó jogosult, 50%-uk a szintfelmérésre kapott licenceket már teljes mértékben felhasználta. Ez az arány még növekedhet, mivel a kétéves projektek esetében 2017 májusáig van lehetőség az OLS igénybevételére. A kurzusok használata egyelőre kevésbé népszerű a szakképzési pályázók között, de az európai törekvések a felület szakképzési szektorra való optimalizálására bizonyára elősegítik majd a résztvevői felhasználás növekedését.

II.2.1.2 Szakképzési mobilitási tanúsítvány

Az Erasmus+ program szakképzési mobilitási tanúsítványa a **stratégiai tervezés és nemzetköziesítés** folyamatát támogatja, mely, ahogy korábban említettük, egyelőre nehézséget okoz a hazai pályázók számára. A pályázattípus lehetővé teszi az arra jogosult intézmények számára, hogy könnyített formában és előre tervezhetően juthassanak európai uniós forrásokhoz nemzetköziesítési stratégiájuk megvalósításának érdekében. A tanúsítvány nem jár konkrét anyagi támogatással, de lehetővé teszi tulajdonosai számára, hogy 2016-tól kezdődően egyszerűsített formában pályázzanak mobilitási tevékenységekre, melyek így biztonsággal tervezhetőek lesznek a program végéig, azaz a 2020-as pályázati évig.

Az új program bevezetésének többlet feladatai miatt az Európai Bizottság döntése alapján a 2014-re tervezett első határidőt végül 2015 májusára halasztották azért, hogy az új felhívás hatékonyabban szolgálja a pályázó intézmények nemzetköziesítéssel összefüggő céljait, és európai szinten is biztosítsa számunka az egyenlő hozzáférés esélyét.

A 2015. májusi pályázati határidőre **19 pályázat érkezett**, melyből a külső szakértők értékelései alapján **7 intézményt támogatott** a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma. Ezek a pályázatok **kimagasló minőséget képviselnek** mind a projektmenedzsment, mint pedig az intézmények stratégiai tervezése szempontjából. Érdekesség, hogy a vidéki intézmények meglepően jól szerepeltek az első pályázati körben: egy budapesti és hat vidéki intézmény kapott lehetőséget arra, hogy a következő 5 évben előre tervezetten valósítson meg diák és tanári/ oktatói mobilitásokat is. A Tempus Közalapítvány minőségelvű megközelítésének megfelelően a pályázati kör indítását egy **preventív monitoring** értékelés előzte meg, mely a nyertes intézmények pályázati mellékletként beadott **nemzetköziesítési stratégiáit** vizsgálta. A szakértői értékelések eredményeképp a stratégiák tovább finomodtak, fejlődtek, előkészítve a 2016-os, immár tanúsítványi keretek között beadott projektek indítását.

II.2.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

II.2.2.1 Erasmus + Stratégiai partnerségek

A Stratégiai partnerségek célja innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozása, bevonása, terjesztése és alkalmazása az oktatás minőségének fejlesztése érdekében. A vállalt célok, a várt hatás, a partnerségben részt vevő szervezetek függvényében a projektek méretükben és tevékenységeikben is különbözőek lehetnek. A projektek spektruma az egymástól tanulás, a jó gyakorlatok cseréje, a nemzetközi együttműködések megalapozása és kibővítése, kisebb eredményeken való közös munka eredményeinek összegzése, terjesztése, valamint a résztvevők és szűkebb-tágabb környezetük képzése, fejlesztésétől kezdve a nagyobb, termékorientált stratégiai partnerségekig terjed, ahol a partnerek a nemzetközi együttműködés keretében vállalják a projekt céljaihoz kapcsolódó, kiváló minőségű, innovatív szellemi termékek fejlesztését, átvételét, adaptálását az szakképzés terén vagy több szektor együttműködésében.

2015-ben összesen 32 intézmény adott be pályázatot a stratégiai partnerségek pályázattípus keretében. A pályázati űrlap változása a szakképzési szektorra irányuló pályázatokat közös űrlapon várta azoktól a tervezetektől is, melyek a szakképzés mellett más szektor szükségleteit is

megcélzották, nem különítette el a szektorközi együttműködések. Így a 2015-ös évben összesen két olyan pályázat érkezett (egy nyert támogatást), mely a szakképzés mellett a felsőoktatásban is hasznosítható eredményeket tervezett.

A 2014. év pályázataival összevetve a pályázatok száma nem változott érdemben, és a beérkezett pályázatok közül egy volt formai hibás. Megmaradt azonban a **pályázók preferenciája a nagyobb költségvetési keretet jelentő szellemi termékek kidolgozását** is támogató lehetőség iránt. A 32 tartalmi értékelésre bocsátott pályázat közül 26 tervezte innováció adaptálást vagy kidolgozását, és csupán 6 partnerség célja volt tapasztalatcsere: jó gyakorlatok bemutatásával egymástól való tanulás.

A pályázattípus prioritásrendszere nem változott a 2014. évhez viszonyítva. Változtatás nélkül megmaradtak a horizontális, általános oktatási prioritások (pl.: alap- és transzverzális készségek fejlesztése, digitális integráció megerősítése, hozzájárulás a készségek és képesítések európai térségének létrejöttéhez, hátrányos helyzetű/ kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók felzárkóztatásának támogatása), és a szakképzés szektorspecifikus prioritásai is:

- színvonalas szakképzés fejlesztésének támogatása, mely erős munkaalapú tanulási elemeket is tartalmaz;
- a szakképzés munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazkodásának növelése;
- az ECVET és az EQAVET ajánlások ésszerűsített és következetes megvalósítása nemzeti szinten;
- a könnyen hozzáférhető és életpálya-központú szakmai továbbképzések népszerűsítésének támogatása, azokra is tekintettel, akik legkevésbé valószínű, hogy részt vesznek ilyen jellegű tanulási lehetőségekben;
- a tanári és oktatói készségek és kompetenciák fejlődésének előmozdítása, különös tekintettel a munkaalapú oktatás módszereire, az iskolai tanárok és a céges oktatók együttműködésére, valamint a gyakorlati oktatók/ mentorok képzéseire a cégeken belül.

A pályázati eredmények jónak mondhatók. A rendelkezésre álló költségvetési keret 1.979.857 euró volt, melyből az iroda **1.821.078 eurót kötött le. Ez 7 intézmény pályázatának támogatását tette lehetővé. A maradvány újabb pályázat támogatására nem volt elegendő**, így egy pályázat tartaléklistára került, és **a fennmaradó összeget pedig a felnőtt tanulási szektorhoz csoportosítottuk át**. A szakképzésben 3 további pályázat pedig forráshiány miatt elutasításra került.

A 7 támogatott pályázat mindegyike szellemi termékek kidolgozására irányult. A horizontális prioritások közül a legnépszerűbbek a következők voltak: alap- és transzverzális készségek fejlesztése és a digitális integráció megerősítése, a szakképzési prioritások közül pedig a tanári és oktatói készségek és kompetenciák fejlődésének előmozdítása, a szakképzés munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazkodásának növelése és a színvonalas szakképzés fejlesztésének támogatása erős munkaalapú tanulási elemekkel.

Az intézménytípusok tekintetében a pályázói kör nagyon szórt: a nem közvetlen képzési célú alapítványoktól kezdve, a felsőoktatási intézményeken, közszolgálati szervezeteken és a non-profit szféra különféle szereplőin át, a szakképzést nyújtó középiskolákig, felnőttképző intézményekig.

A projektek minőségi megvalósítását elősegítendő e pályázattípusnál is **preventív monitoringgal** is támogattuk a fejlesztést célzó együttműködések. Ennek keretében szakértő bevonásával, még a projekt kezdete előtt célzott, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtottunk a pályázóinknak.

II.2.3 Nemzetközi együttműködések a szakképzés területén

A TKA 2015-ben több nemzetközi együttműködésben is részt vett a szakképzés területén.

II.2.3.1 ECVET szakértői hálózat

A mobilitások számának növekedése és fokozásának további tervei, továbbá a személyes portfólióként funkcionáló Europass terjedése, az ezek mögött húzódó **oktatási rendszerek és országok közötti átjárhatóság kérdése vetette fel az elsajátított tudás és készségek elismerése iránti igényt. Erre született válaszként 2009-ben az ECVET Ajánlás:** javaslat egy Európa-szerte azonos elveken nyugvó Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer létrehozására. Az azonos elv a **tanulási eredmény, a szakképesítések tanulási eredményekben való leírása és besorolása az átjárhatóság és az elismertethetőség céljából.**

A témában felmerülő kérdések, fejlesztések, dilemmák és a rendelkezésre álló tudás megosztására jött létre a **Nemzeti ECVET szakértői hálózat a TKA koordinálásával 2011-ben.** 2015-ben 3 alkalommal ült össze a csoport, ahol elsősorban a kapcsolódó európai és hazai fejlesztéseket járták körbe (MKKR megfeleltetési jelentés, MKKR lehetséges további fejlesztése, ECVET elvek minőségbiztosítása, stb.), **folytatták az előkészítő munkát az Erasmus+ mobilitási pályázatok tanulási eredmény alapú munkaprogramja megírásának, értékelésének támogatásában,** valamint elősegítették a külföldi rendezvényeken megszerzett tudás megosztását. Többek között aktívan részt vettünk a térség nemzeti irodáinak éves informális találkozóján és annak tematikus tervezésében (2015-ben Horvátország volt a házigazda).

Az ECVET szakértői hálózat és a TKA közös munkájának eredményeképp megtervezett, szakképzési mobilitási projektkoordinatoroknak szóló **kezdő és haladó ECVET szemináriumot 2015-ben is megtartottuk.** A szemináriumok fókuszja a projektek minőségének javítása, a tanulási eredmény alapú szemlélet középpontba állítása, illetve a mobilitási programok tanulási eredményeinek megfogalmazása volt. A képzések minőségbiztosításáról egy külső szakértő gondoskodott, aki a nemzetközi EQAVET munkacsoportnak is tagja.

Az ECVET haladó szeminárium résztvevőinek szakértőkkel való **konzultációs lehetőséget** biztosítottunk, melynek keretében a pályázó intézményeknek lehetősége volt készülő pályázatukhoz íródott tanulási eredmény alapú munkaprogramjával kapcsolatban szakértői tanácsot kérni. A növekvő érdeklődést és az intézmények elköteleződését a tanulási eredmény alapú szemlélet iránt az mutatja, hogy 7 intézményből összesen 24 tanulási eredmény alapú munkaprogram érkezett be konzultációra.

A szakértői hálózat továbbá bekapcsolódott a 2015. május 6-án megrendezett **Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetése** című konferencia előkészítésébe, valamint az azt követő két őszi, szakképzést fejlesztő képzésfejlesztők részére pilot jelleggel szervezett **tanulási eredmények írására fókuszáló műhelymunkának** fejlesztette ki a tematikáját.

Az év során **két tanulmány** is született annak vizsgálatára, hogy a tanulási eredmény alapú oktatásszervezés hogyan, milyen céllal szolgálja a validációt az egyes képzési rendszerekben: [Az európai validálási gyakorlatokról – a román és francia országpéldákról - honlapunkon lehet tájékozódni.](#)

Fontos megemlíteni még azt a 2015-ben íródott **tanulmányt,** mely a 2014-ben elindult Erasmus+ program első pályázati évében megvalósult projektek közül mutat be olyanokat, amelyek az ECVET eszköze, vagy azok közül néhányat használnak, és már a magukénak érzik, látják ennek a szemléletnek a minőségjavító hatását. [\(A tanulmány a honlapunkon elérhető.\)](#)

Honlapunk nemzetköziesítés oldala tovább bővült a kifejezetten szakértők részére a témában felgyűlt szakirodalmak szintézisével: [Tanulási eredmények-MKKR/Európai útmutató a validációs rendszerek fejlesztéséhez/ECVET és EQAVET](#)

A szakértői hálózat rendszeresen publikál a Szakpolitikai hírlevélben és a Szakértői blogon.

II.2.3.2 Nemzetköziesítési stratégiák a szakképzésben - együttműködés a holland és a finn nemzeti irodával

A szakképző iskolák nemzetköziesítéséhez kapcsolódó intézményi kompetenciák fejlesztése érdekében a holland és finn nemzeti irodával összefogva szerveztük meg a „Nemzetköziesítési stratégiák a szakképzésben” című szemináriumot a hollandiai Heilooban. A szeminárium abban igyekezett támogatni a három országból érkezett több mint 40 résztvevőt, hogy a nemzetközi együttműködéseiket stratégiai szinten, az oktatás és képzés hosszú távú fejlesztése érdekében szervezzék, és a bennük rejlő lehetőségeket minél szélesebb körben tudják kiaknázni. A 2,5 napos program előadásokat, jó gyakorlatokat is kínált, de a résztvevők aktív bevonására is törekedett az egymástól tanulás és a jó gyakorlatok megosztása révén. Az iskolák képviselői segítséget kaptak abban, hogy a munkatársaik bevonásával képesek legyenek célszerűen elemezni az intézményi környezetüket, stratégiai célokat azonosítani a kihívásokhoz, cselekvési tervet összeállítani kiemelt figyelemmel a nemzetközi kapcsolataikra, valamint a folyamatok és eredmények méréséhez és értékeléséhez is kaptak ötleteket. Az együttműködés a magyar, a holland és a finn nemzeti irodák között még 2014-ben indult és a közös munka 2016-ban is folytatódik.

II.2.3.3 Tematikus Hálózat a Munkaalapú Tanulásért

29 Erasmus+ nemzeti iroda együttműködésében valósul meg a **Tematikus Hálózat a Munkaalapú Tanulásért (NetWBL)** elnevezésű nemzetközi projekt. A 2013 szeptemberében indult projekt 2016. augusztus 30-án zárul. A NetWBL célja erősíteni a jelenlegi szakképzési és felsőoktatási rendszerek munkaalapú tanulási elemeit és a támogatni a tanulószereződéses gyakorlati képzést. A hálózat mindegyik európai országban bevonja a területen működő kulcsszereplőket a különböző oktatási és döntéshozói szinteken, továbbá támogatja az Európai Szövetség a Vállalati Gyakorlati Képzésért elnevezésű kezdeményezést.

A NetWBL hálózat célja, hogy a korábbi **Egész életen át tartó tanulás program projektjeinek eredményeit láthatóvá tegye**, továbbá támogatja a szakképzési fejlesztéseket, reformokat egy, a döntéshozók, szociális partnerek és szakképzési szolgáltatók számára kifejlesztett online eszköztár létrehozásával és működtetésével. Mindezekkel egy időben hiányterületeket, igényeket is meghatároz, melyekre válaszul későbbi Erasmus+ projektek és projekttermékek jöhetnek létre.

2015. június 11-12-én az osztrák, magyar és román nemzeti iroda közös **regionális konferenciát** szervezett Budapesten "Együttműködés a képzés és a munka világa között" címmel, melynek célja a három ország közötti információáramlás és tudásmegosztás biztosítása volt a munkaalapú tanulás területén a korábbi *Egész életen át tartó tanulás programban*, valamint egyéb projektekben kidolgozott eredmények, jó gyakorlatok bemutatása révén. A másfél napos konferencia lehetőséget adott arra, hogy a résztvevők megismerjék a három ország jó gyakorlatait. A résztvevők hasonló területen dolgozó szakemberekkel tekinthették át a jól működő gyakorlatokat és kihívásokat is. További cél volt a lehetséges szinergiák azonosítása és jövőbeli közös együttműködések kialakítása a terület szereplőivel és döntéshozóival.

A három országból közel 100 résztvevő vett részt a rendezvényen: döntéshozók (minisztériumok képviselői), az EAfA (Európai Szövetség a Vállalati Gyakorlati Képzésért) képviselője, kamarák képviselői, cégek, képző intézmények és sikeres projektek koordinátorai egyaránt megjelentek a kétnapos rendezvényen. A plenáris előadások mellett lehetőség volt megismerni projektek eredményeit, valamint műhelymunka keretében közösen gondolkodni az oktatás és a munka világa közötti együttműködés lehetőségeiről, fontosságáról és kihívásairól. A program kiemelt részeként lehetőség volt tesztelni a projekt egyik legfontosabb eredményét, az online toolkit-et (www.wbl-toolkit.eu), amely tartalmazza a témához kapcsolódó megvalósult projektek termékeit, a munkaalapú tanulás bevált, alkalmazott módszereit és eszközeit.

II.3 Felnőtt tanulás

A felnőtt tanulási szektor számára a TKA által kezelt programok közül az Erasmus+ program kínál pályázati lehetőséget.

Az Erasmus+ program ebben a szektorban a felnőttoktatás területén, a munkaerőpiacon vagy az oktatás, képzés és ifjúság területén aktív köz- vagy magánintézményt támogat.

Fontos kiemelni a különbséget ezen a területen a hazai és az Erasmus+ program terminológiája között. Az **uniós definícióban felnőttoktatásnak** tekintünk minden olyan nem szakmai célú oktatási programot, ami felnőtteket érint, történjen az:

- iskolarendszerű felnőttoktatás keretében: alapkészségek oktatása tankötelezettségi kor felett,
- vagy iskolarendszeren kívüli felnőttképzés keretében, de szigorúan általános készségek oktatása, nyelvi vagy egyéb képzés céljából.

Nem tartozik ide a felsőoktatási képzés és a szakképzés. illetve a munkakör betöltésére jogosító felnőttképzés (OKJ illetve FEOR rendszerbe illeszkedő képzések).

A program keretén belül – hasonlóan a köznevelési és a szakképzési szektorokhoz – kétféle tevékenységet lehet megvalósítani: a **mobilitási projekteken** belül szakértők mobilitására nyílik lehetőség, és a **stratégiai partnerségek** projektek keretén belül nemzetközi együttműködések segítik az innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozását, bevonását, terjesztését és alkalmazását az oktatás minőségének fejlesztése érdekében.



FELNŐTT TANULÁS

2015, mobilitási projektek adatai



107
MOBILITÁS
13 támogatott pályázatban

203 338
EURÓ
támogatási összeg



a támogatott mobilitások
típusa



kurzus/tréning
külföldi oktatási/
képzési tevékenység
job-shadowing

legkedveltebb
célszágok:



legkedveltebb
témák:

- nemzetközi együttműködés, nemzetközi kapcsolatok, fejlesztési együttműködés
- interkulturális/generációk közötti oktatás
- új, innovatív tanterv/oktatás módszertan
- idegennyelv tanulás és tanítás
- IKT, digitális kompetenciák

intézménytípusok a pályázatot
benyújtók körében:



TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY tka.hu erasmusplusz.hu



Erasmus+

II.3.1 Mobilitás

II.3.1.1 Erasmus+ Mobilitás

A pályázattípus célja egyrészt olyan oktatási/képzési tevékenység támogatása, amelynek keretében felnőttoktatással foglalkozó intézmények/szervezetek munkatársai végeznek oktatási/képzési tevékenységet a külföldi partnerintézményben, másrészt pedig felnőttoktatással foglalkozó munkatársak szakmai fejlődését szolgáló képzések (kurzus, tréning, job-shadowing, tanulmányút, megfigyelés) támogatása.

A 2015. márciusi pályázati határidőre összesen **29 intézmény adott be pályázatot**. Ez csak mintegy fele a program első évében benyújtott pályázatok számának. A csökkenés hátterében az állhat, hogy

a rendelkezésre álló támogatási keret nem bővült jelentősen, és 2014-ben láthatóvá vált, hogy a benyújtott pályázatoknak csak a töredéke finanszírozható. A 2015-ben benyújtott pályázatok tartalmi értékelésének eredményeképpen a rendelkezésre álló keretet (143.037 euró) jelentősen megnövelve, **203 338 euró lekötésével 13 intézmény kapott támogatást, ami 107 mobilitás támogatását jelentette.** Mivel a mindkét évben megnövelt támogatási keret nagyjából megegyezett a program első és második évében, a támogatott pályázatok, valamint a megvalósítani tervezett mobilitások száma között nincs nagy eltérés.

Az alacsonyabb pályázatszám ellenére jó minőségű pályázatok támogatására volt lehetőség. A támogatott pályázatok közel felét valósítja meg nem fővárosi székhelyű szervezet. A Nyugat-magyarországi régióból 2, míg a Kelet-magyarországiból 4 pályázat került a támogatottak közé. A támogatott szervezetek többsége felnőttkori tanulással is foglalkozó vállalkozás (Kft), de továbbra is szép számmal képviseltetik magukat alapítványok, illetve egyesületek. 2015-ben a legnépszerűbb célországok az Egyesült Királyság és Románia, valamint Spanyolország és Belgium voltak.

Pozitív eredmény, hogy a program első évében sikertelen pályázók közül többen a szakértők javaslatai alapján javították projekttervüket, és ennek köszönhetően a 2015-ös évben a támogatott pályázók közé kerültek. Továbbá vannak olyan pályázók is, akik a 2014-es nyertes projektet továbbgondolva, fejlesztve újabb tapasztalatokat gyűjtenek külföldön, mely által elősegítik a hazai felnőttoktatás fejlesztését.

II.3.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

II.3.2.1 Erasmus+ Stratégiai partnerségek

Az Erasmus+ program stratégiai partnerségek pályázattípusra a programszakasz második évében összesen **25 intézmény adott be pályázatot** a felnőtt tanulás területén. Ez kevesebb mint 70%-a az első évben beérkezett pályázatok számának. A csökkenést több tényező indokolhatja. Elsődleges oka lehet a források szűkössége miatt kialakult alacsony támogatási arány az első évben, amikor 37 pályázatból csak 4 pályázat kaphatott támogatást. Másodsorban elképzelhető, hogy az első pályázati forduló tapasztalatai nyomán a pályázók számára is kikristályosodtak a program szabályai és céljai megvalósításához jobban illő pályázati eszközöket kerestek (pl. mobilitási pályázatot adtak be vagy más szektorban pályáztak).

A stratégiai partnerségek kétféle tevékenységre irányulhatnak: a **jó gyakorlatok cseréjét** támogató partnerségek az egymástól való tanulást és a tapasztalatcserét helyezik a fókuszba, míg az **innovációt** támogató partnerségek innovatív szellemi termékek fejlesztését vagy átvételét, adaptálását célozzák.

Sajnálatos módon a **tapasztalatcserére irányuló projektek** még mindig nem olyan népszerűek, mint azok, ahol szellemi termék fejlesztésére kerülhet sor. Ez a trend egész Európában jellemző, nem csak Magyarországon. Annak érdekében, hogy több kisebb volumenű, az országok közötti egymástól tanulásra fókuszáló pályázat szülessen, a nemzeti irodák igyekeznek népszerűsíteni (például jó példák bemutatásával, a benne rejlő lehetőség kiemelésével, stb.) a program széles spektrumú lehetőségeit.

A tapasztalatcserén alapuló projektek elmaradása annál is inkább probléma, mivel a szakértők a pályázatok értékelését követően egybehangzóan azt fogalmazták meg **gyengeségként**, hogy a beadott pályázatok esetében sok esetben nem elég innovatív a tervezett szellemi termék, illetve félreértelmezett annak mibenléte. A pályázatok tervezett költségvetése gyakran túlzó, a projekt megvalósításának hozadékai pedig nem elég definiáltak. Felnőtt tanulási pályázatok esetében gyakran gondot jelent a célcsoport meghatározás: keveredik a szakképzési célcsoporttal vagy az ifjúsági célcsoporttal. A pályázók szakmai támogatása, illetve a gyengeségek kiküszöbölése érdekében a nemzeti irodák folyamatos kommunikációval igyekeznek jó példákat bemutatni, illetve többféle

módon is népszerűsíteni a program által kínált lehetőségeket, kiemelve azokat a szempontokat, melyeket a megelőző években hiányosságként, esetleg nem megfelelő tervezésként azonosítottak.

A pályázatok erősségei ebben a szektorban főleg a menedzsment elemekben lelhetőek fel. A vegyes pályázói körben – KKV-k és civil szervezetek – közös, hogy gyakran valósítanak meg projekteket, rendelkeznek előzetes tudással a projektek menedzsmentje terén. Erős pontja továbbá ennek a széles-spektrumú oktatási szektornak, hogy gyakran vetnek fel jó ötletet, és rendkívül lelkesek, elkötelezettek a céljaik iránt. Azonban ezeknek a színes ötleteknek a kidolgozottságán javítaniuk kellene, illetve meg kellene találniuk az ötletek megvalósításához a legmegfelelőbb eszközöket az Erasmus+ programon belül vagy azon kívül.

A pályázattípus prioritásrendszere az első évhez képest kissé átalakult: a szektorális prioritások 2015-ben fokuszáltabbak, jobban definiáltak lettek:

- Egyéni felnőtt tanulóknak szóló, személyre szabott, kiváló minőségű tanulási lehetőségek fejlesztése és bővítése a leginkább rászoruló csoportok számára tanácsadás és hozzáférés biztosításával.
- A felnőttekkel foglalkozó oktatók kompetenciáinak kiterjesztése és fejlesztése, különösen az IKT hatékony használata terén a felnőtt tanulásban, a tanulók elérése és a tanulási eredmények javítása érdekében.
- Hatékony eszközök, tevékenységek tervezése és kivitelezése az alapkészségek (írás-olvasás, számolás, digitális) és a kulcskompetenciák fejlesztése terén, a jelenleg nem megfelelően ellátott speciális felnőtt célcsoportok részére.

A beadott pályázatok csökkenése és a támogatási keret kismértékű emelkedése nyomán javult a támogatási arány: a 2014-es 10%-ról 2015-ben 16%-ra emelkedett. Az eredetileg rendelkezésre álló költségvetési keret 945.754 euró volt, amelyet az iroda a szakképzési keret terhére megnövelt, és így **1 011 011 euró lekötését javasolta, ami 4 intézmény pályázatának támogatását tette lehetővé.** A 4 projekt mindegyike tartalmaz szellemi terméket, és nincsen tapasztalatcserés támogatott projekt.

A projektek minőségi megvalósítását elősegítendő ebben a felnőtt tanulási szektorban is **prevenatív monitoringgal** támogattuk a fejlesztést célzó együttműködések. Ennek keretében szakértő bevonásával, még a projekt kezdete előtt célzott, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtottunk a pályázóinknak.

II. 4 Felsőoktatás

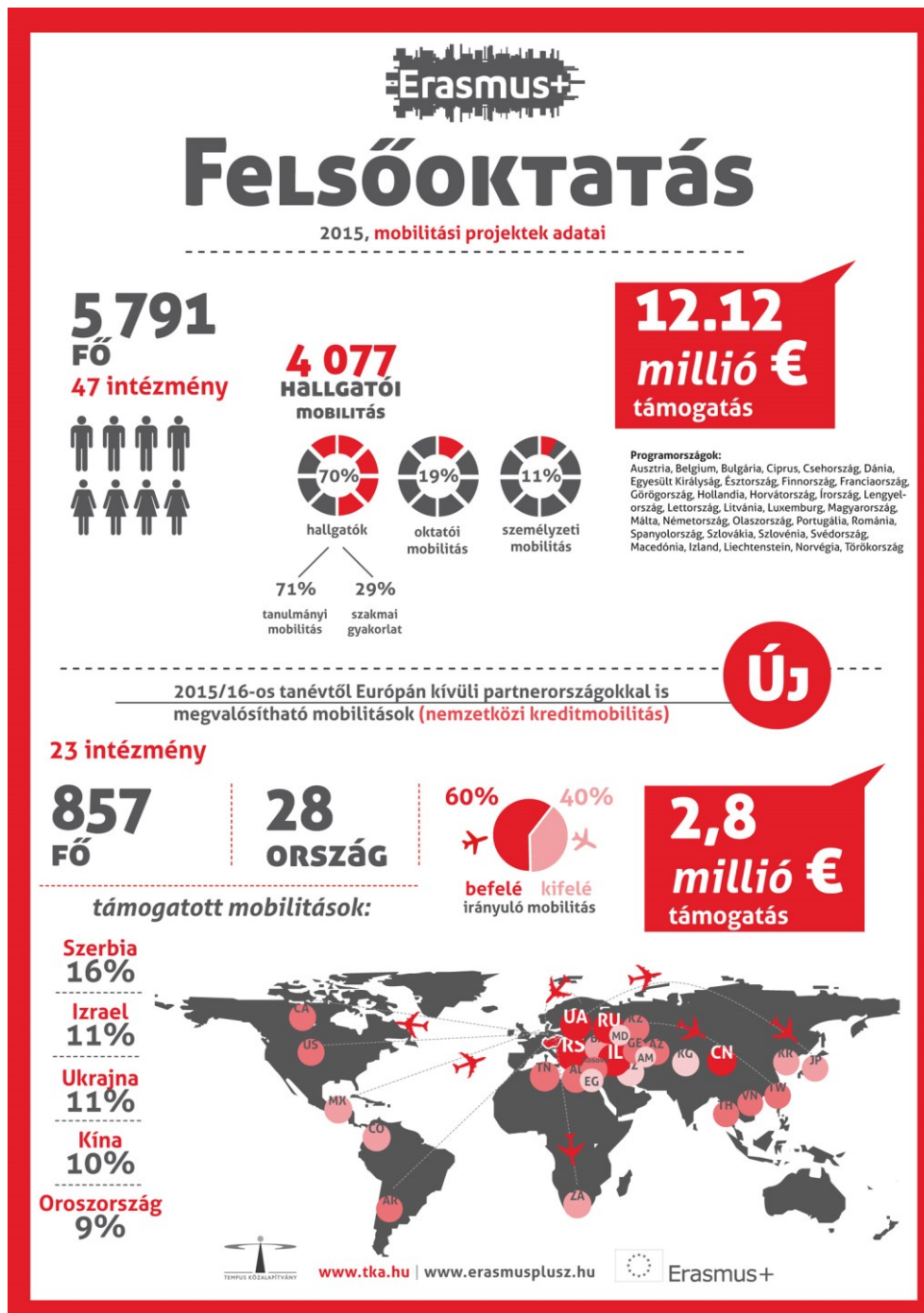
Ahogy a bevezetőben említettük, **2015-ben a felsőoktatás területén jelentősen bővült a TKA által kezelt programok köre.** Számos lehetőséget kínálunk a mobilitás terén mind a kimenő, mind a bejövő hallgatóknak és személyzetnek (oktatók és nem akadémiai személyzet) egyaránt az alábbi pályázati formák keretén belül:

- **Erasmus+ Mobilitás**
- **Erasmus+ Nemzetközi kreditmobilitás**
- **Centralizált Erasmus+ pályázatok és Jean Monnet program**
- **EGT mobilitás**
- **CEEPUS**
- **Államközi Ösztöndíjak**
- **DAAD Ösztöndíjak**
- **DAAD Projektek**
- **Collegium Hungaricum**
- **Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj**

- **Stipendium Hungaricum**

Az **Erasmus+** program **Stratégiai partnerségek** komponense a felsőoktatás fejlesztését célzó nemzetközi együttműködések megvalósítását támogatja olyan témákban, mint például az intézményfejlesztés, nemzetközi együttműködések kialakítása, valamint a felsőoktatás munkaerőpiachoz való közelítése.

A felsőoktatás nemzetköziesítését a 2015 augusztusában lezárult **Campus Hungary program**, valamint az **Európai Felsőoktatási Térség Reformja (EHEA) projekt** keretében megvalósított tevékenységek szolgálták.



II.4.1 Mobilitás

Az alábbiakban az általunk kezelt hallgatói és a személyzeti mobilitások megvalósítását lehetővé tevő pályázattípusok legfontosabb eredményeit, statisztikáit mutatjuk be programonkénti bontásban.

II.4.1.1 Erasmus + Mobilitás

Felsőoktatási intézmények esetében az Erasmus+ programban való részvétel alapfeltétele az, hogy az intézmény rendelkezzen Erasmus Felsőoktatási Chartával. Magyarországon jelenleg 53 Erasmus Felsőoktatási Chartával rendelkező felsőoktatási intézmény van.

Az Erasmus+ program 2014-es pályázati felhívása keretében 48 intézmény, **2015-ös felhívás kapcsán pedig 47 intézmény részesült támogatásban a klasszikus, 33 Erasmus+ partnerország között megvalósuló mobilitási program keretében.** A projektek nagy része 16 hónapos futamidejű, azaz 2015. október 30-án lezárult, azonban 6 intézmény 24 hónap hosszúságú projektje még folyamatban van, ezek 2016. június 30-án fejeződnek be.

A 2014/2015-ös tanévre vonatkozó legfrissebb statisztikai adatok alapján **4077 hallgató vett részt Erasmus+ mobilitásban,** melyből 2887 mobilitás tanulmányi célú mobilitás, 1190 pedig szakmai gyakorlat volt. A tanulmányi célú mobilitás esetén a legnépszerűbb célország Németország, Olaszország és Franciaország volt. Ezen felül összesen **1714 felsőoktatási oktatási és képzési célú munkatársi mobilitás valósult meg.**

Az Erasmus+ program újdonságaként a 2014/15-ös tanévtől kezdve a program keretében **a kiutazó, résztanulmányokat folytató hallgatók szociális alapon havi 100 euró kiegészítő támogatást igényelhetnek.** A 2014/15-ös tanévben a Tempus Közalapítvány **648 hallgató részére biztosított Erasmus+ szociális kiegészítő támogatást,** ami a mobilitásban résztvevő hallgatóknak mintegy 20%-át jelenti.

A Tempus Közalapítvány az Erasmus+ programban kiemelt figyelmet fordít a **fogyatékkal élő és tartósan beteg hallgatók és személyzet kiegészítő anyagi támogatására,** ösztönözve így részvételüket a programban. A 2014/2015-ös tanévre vonatkozóan **27 fő** részére ítélte meg a Kuratórium a kiegészítő támogatást, összesen **25 636 euró** értékben.

A tanulmányi célú mobilitásra kiutazó hallgatók átlagosan 4,9 hónapot töltöttek a partnerintézményben, havi átlagtámogatásuk 435 € volt. A szakmai gyakorlati mobilitások átlagosan 3,8 hónaposak voltak, 516 €- havi átlagtámogatással. Az oktatók és felsőoktatási munkatársak oktatási és képzési célú mobilitásainak átlagos hossza 6,5 nap, az átlagos napi támogatásuk pedig 93 € volt.

Az Erasmus+ program további újdonsága 2014/15-ös tanévtől kezdve a kiutazó hallgatók **online nyelvi szintfelmérése és kurzusrészvételi lehetősége (OLS).** A 2014-es tanévben az angol, német, francia, olasz, spanyol és holland képzési nyelv valamelyikén nem anyanyelvi szinten kommunikáló kiutazó hallgatók kötelesek online nyelvi szintfelmérőt elvégezni, továbbá kinttartózkodásuk alatt az adott nyelvből folyamatos online nyelvi kurzuson vehetnek részt. A 2014-es pályázati felhíváshoz kapcsolódóan az Erasmus+ mobilitásra kiutazó magyar felsőoktatási hallgatók 2558 nyelvi szintfelmérésre kaptak felkérést, a szintfelmérésen részt vett hallgatók közel fele, 1119 hallgató pedig online nyelvi kurzuson is részt vett. Az OLS felhasználás legnagyobb része angol nyelven zajlott (1746 teszt valamint 765 kurzus), ezt követte a német nyelv (459 teszt, 240 kurzus), a francia, olasz, spanyol és végül a holland nyelv.

A korábbi évekhez képest jelentősen megnövekedett a beutazó hallgatók száma. A 2014/15-ös tanévben **rekordszámú összesen 5313 hallgató érkezett, közülük 4187 külföldi hallgató vett részt**

Magyarországon tanulmányi célú mobilitásban és további 1126 fő szakmai gyakorlaton. Utóbbi résztvevői szám **40%-os növekedést jelent a korábbi évekhez képest.** Ezen felül összesen 1696 beutazó oktatási és képzési célú személyzeti mobilitás valósult meg, ami hozzávetőlegesen megegyezik a korábbi évek résztvevői számaival.

A **2015/2016-os tanévre vonatkozóan** a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma a benyújtott pályázati igények alapján **összesen 5867 kiutazó mobilitás megvalósítását hagyta jóvá**, melyből 4346 hallgatói és 1522 munkatársi mobilitás valósulhat meg. **A 2015/16-os tanévre vonatkozóan 709 fő** részére ítélte meg a Tempus Közalapítvány a szociális kiegészítő támogatást.

II.4.1.2 Erasmus+ Nemzetközi kreditmobilitás

A program további nagy újdonsága, hogy 2015-ben először volt lehetőség **Európán kívüli mobilitások** megvalósítására pályázni az Erasmus+ program nemzetközi kreditmobilitás pályázattípusa keretében.

Az Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitás keretében pályázható mobilitási tevékenységek a következők lehettek a 2015-ös évben: hallgatói tanulmányi mobilitás, személyzeti mobilitás (oktató és nem akadémiai személyzet egyaránt). Mind a kimenő, mind a bejövő mobilitásokat a programországbeli felsőoktatási intézmény pályázhatta meg.

Magyarország számára a 2015. évben rendelkezésre álló éves Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitási költségvetés 2 678 629,4 €, amely az alábbi, 4 különböző európai uniós támogatási eszköz finanszírozásából tevődik össze (EU költségvetés **Heading 4** források):

- Instrument for Pre-accession (IPA) /Előcsatlakozási Támogatási Eszköz
- European Neighbourhood Instrument (ENI) /Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz
- Development Co-operation Instrument (DCI) /Fejlesztési Együttműködési Eszköz
- Partnership Instrument (PI) /Partnerségi Eszköz

A 4 eszközön belül összesen 10 különböző költségvetési sor van, amely lefedi a világ majdnem minden régióját. Az egyes eszközökön belül 10% átcsoportosítás lehetséges a költségvetési sorok között, de az eszközök között nincs átjárhatóság.

A Tempus Közalapítvány az alábbiakat hagyta jóvá a 2015. évi pályázati fordulónak kapcsán.

- Másodlagos kritérium alkalmazása a DCI Dél-Afrika költségvetési sor felhasználhatóságára vonatkozóan: csak a PhD hallgatók, illetve az oktatók és a személyzet számára nyújtható a támogatás.
- A 2015-ös Erasmus+ Heading1 mobilitási pályázat keretéből 129 000 euró került előirányzásra a magyar alap- és mesterképzéses hallgatók DCI régióba történő kiutazásának támogatására.

A két pályázati kör során összesen **23 intézmény részesült támogatásban, melyek keretében összesen 857 fő mobilitása valósulhat meg**, ezen belül közel fele-fele a hallgatói tanulmányi célú valamint a személyzeti mobilitás aránya. A legtöbb mobilitás Szerbiával (139), Ukrajnával (96), Izraellel (95) és Kínával (86) valósulhat meg. A támogatott mobilitások 60%-a befelé irányuló, 40%-a pedig kimenő mobilitás.

II.4.1.3 Centralizált Erasmus+ pályázatok és a Jean Monnet program

Az Erasmus+ program keretében a következő centralizált pályázattípusokkal kapcsolatban folytatattunk tájékoztató, népszerűsítő és konzultációs tevékenységet:

- **Erasmus Mundus közös mesterképzések:** kiváló európai közös mesterképzések támogatása és az Európai Felsőoktatási Térség népszerűsítése;

- **Felsőoktatási fejlesztési projektek** (Capacity building in higher education): partnerországok felsőoktatásának modernizációja;
- **Jean Monnet tevékenységek:** európai tanulmányok és hálózatok támogatása világszerte;
- **Tudásszövetségek:** a felsőoktatás és az üzleti szféra együttműködése.

Több budapesti és vidéki egyetemen szerveztünk regionális tájékoztató előadásokat, Budapesten tájékoztató napot és pályázatíró szemináriumot, valamint személyes konzultációkat tartottunk, és kiadványokat készítettünk. 2015 novemberében az osztrák és a szlovák nemzeti irodával közösen közép-európai információs szemináriumot tartottunk, amelyen a három ország felsőoktatási intézményeinek képviselőin túl az EACEA, a horvát, az izraeli, a kazah, a palesztin és a szerb E+ nemzeti iroda képviselői is részt vettek.

A hazai érdeklődés meglehetősen nagy volt, amit azonban a pályázati eredmények nem tükröztek:

- Erasmus Mundus: 15 kiválasztott konzorcium közül egyben szerepel magyar egyetem,
- Felsőoktatási fejlesztési projektek: 140 támogatott projektből 5-ben szerepel magyar partner
- Jean Monnet: 261 nyertes pályázatból 2 projektet nyert el magyar intézmény
- Tudásszövetségek: 10 kiválasztott konzorciumban 5 magyar partner szerepel.

II.4.1.4 EGT Alap Ösztöndíj Program

Az EGT Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014 keretében megvalósuló Ösztöndíj program Magyarország és a donor országok, azaz Norvégia, Izland és Liechtenstein közti együttműködések támogatja az oktatás területén. A program fókusza, a megpályázható tevékenységek, valamint a pályázható támogatások nagyobb része a felsőoktatási szektort érinti, de emellett érintettek a köznevelési, a szakképzési szektorok, valamint minden oktatással kapcsolatos célcsoport. A program célja kettős: egyrészt az EGT országokban már megtalálható jó gyakorlatokat és új ismereteket lehet a program segítségével átültetni a magyar környezetbe, másrészt Magyarország és a donor országok intézményei közti hosszú távú együttműködések kialakítása.

A 2014-ben bekövetkezett felfüggesztést követően a program szempontjából igen fontos jelentőségű volt a 2015. novemberi éves ülés. Az ülésen a donorok elismerték a Miniszterelnökséget, mint Nemzeti Kapcsolattartót, valamint a tartalékkeret programterületek közötti szétosztását is, melyből az Ösztöndíj Program **közel 1,5 millió euró többlettámogatásra jogosult (a program teljes megemelt pályázható kerete 3 152 562 euró)**. Ezek következtében az Ösztöndíj program megvalósítása gördülékenyen folytatódhat a jövőben.

A program négy pályázattípusából háromban aktív tevékenység zajlott 2015-ben. A korábbi pályázati fordulók **előkészítő látogatásai (Measure 1)** már lezajlottak, a felfüggesztés miatt nem volt lehetőség újabb pályázati kiírásra. Sikeresen lezárult 5 db **nem felsőoktatási szektort célzó mobilitási projekt (Measure 3)**, melyek során összesen 45 fő vett részt mobilitásban. A projektek összesen 70 765 euró támogatásban részesültek. Megkezdődött a szakmai munka valamennyi **felsőoktatási intézményközi együttműködési projektben (Measure 4)**. A projektek különböző szakterületeken (például design és hagyomány, megváltozott munkaképességűek foglalkoztathatósága, folyami hidromorfológia), nyertek el támogatást tananyag-, illetve oktatásmódszertan-fejlesztés céljából. **A Measure 4 projektek össztámogatása 1 118 526 euró. A felsőoktatási mobilitás pályázatok (Measure 2 640 669 euró) megvalósítását nehezítette a donor-magyar együttműködés sokáig tisztázatlan helyzete.** A projektek a megpályázott mobilitások átcsoportosításával, illetve későbbi megvalósításával reagáltak.

2015. decemberben megjelentek a program legújabb pályázati felhívásai, melyek a Measure 3 és Measure 4 pályázattípusok keretében kínálnak további támogatási lehetőséget nem felsőoktatási mobilitások, illetve felsőoktatási intenzív programok megvalósítására.

II.4.1.5 CEEPUS

A Közép-Európai Felsőoktatási Csereprogram (CEEPUS) célja, hogy támogassa hosszú távú szakmai együttműködések kialakulását a térségben. CEEPUS támogatást jelenleg Albánia, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Horvátország, Koszovó, Lengyelország, Macedónia, Magyarország, Moldova, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia és Szlovénia akkreditált felsőoktatási intézményeiben lehet felhasználni.

A 2014/2015-ös tanévre összesen 92 pályázat érkezett a Központi CEEPUS Irodához. A formai bírálat után fennmaradt 84 pályázatból **69 hálózat** került elfogadásra, Magyarország ezek közül **hetet koordinál**, további **47-ben szerepel partnerként**, összesen **105 alkalommal* vesz részt magyar intézmény** valamely szervezeti egysége partnerként magyar vagy külföldi koordinációjú hálózatban. A nyertes magyar pályázók 2322 hónapot igényeltek, míg Magyarország a 2014/2015-ös tanévre 326 hónap (31.070.000 Ft) támogatást ajánlott fel, így a hónapkereteket jelentősen csökkenteni kellett. A tanév folyamán összesen 24 CEEPUS intézményi támogatási szerződést kötöttünk meg.

A programban részt vevő felsőoktatási intézmények 2014/2015-ben 227 főt (120 fő hallgató + 107 fő oktató) fogadtak Magyarországon, míg 401 fő magyar (210 fő hallgató + 191 fő oktató) töltött ösztöndíjas időszakot más CEEPUS országban. A programra stabil pályázói igény mutatkozik, tanévenként közel 500 fő nyújt be CEEPUS pályázatot, ebből évenként kb. 180 oktatói és kb. 300 hallgatói pályázat.

A tanévben két igen fontos és pozitív változtatást hagyott jóvá az Emberi Erőforrások Minisztériuma: egyrészt a programra fordítható keretet a 2015/2016-os tanévre 600 hónapra (59.000.000 Ft) emelte, másrészt a keret felhasználhatóságának határidejét meghosszabbította, igazodva a nemzetközi Egyezményhez és a többi CEEPUS országban bevett gyakorlathoz.

A 2014-es **CEEPUS Miniszteri Díjat** a román koordinálású Design, Implementation and Use of Joint Programs Regarding Quality in Manufacturing Engineering (RO-58. sz.) c. hálózat nyerte el 2012/2013-as tanévi teljesítményéért, melyben magyar partnerként a Miskolci Egyetem és a Nyíregyházi Főiskola vettek részt. A Díj 14 éve alatt kivétel nélkül magyar részvételt, 7 alkalommal pedig magyar koordinációjú hálózat vehette át a rangos elismerést.

II.4.1.6 Államközi Ösztöndíjak

Az Államközi ösztöndíjak kétoldalú államközi megállapodásokon vagy diplomáciai szokásjogon alapulnak, **hallgatói, oktatói és kutatói mobilitások** támogatását jelentik. A ki- és beutazói kvóták és a rendelkezésre álló ösztöndíj-típusok tekintetében relációnként eltérő az együttműködés háttere. Némely reláció esetében az ösztöndíjon felül utazási átalányt és/vagy ösztöndíj-kiegészítést is szükséges biztosítanunk.

A Tempus Közalapítvány az **Államközi Ösztöndíjak**, valamint a **Collegium Hungaricum**, **DAAD Ösztöndíjak**, **Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj** és a **Stipendium Hungaricum** programok pályáztatását a 1196/2015. számú kormányrendelet alapján 2015. április 16-i hatállyal látja el.

* Egy hálózatban több magyar felsőoktatási intézmény is szerepelhet partnerként.

2015 áprilisa óta a kormánydöntést megelőzően benyújtott pályázatok intézése, a megörökölt döntések végrehajtása (2015/2016 kiutazók) és a korábbi pályázati folyamatok megújítása zajlik. A 2016/17-es tanévre szerkezetileg, pályázati módszerekben és feltételekben áramvonalasított pályázati felhívásokat hirdetett meg a TKA: a kiutazók számára 2015 őszén, a beutazók számára 2015 telén négy kategóriában: **részképzés, teljes képzés, tanulmányút, nyári egyetem**.

A TKA 2015 nyaratól eltörölte a párhuzamosan papíralapú és online pályázást; azóta **kizárólag online van lehetőség a pályázatok benyújtására**. Az online pályázói felület (Chronos) megújult: a TKA új verzió fejlesztésére adott megbízást 2015 őszén, melynek átadása december 5-én megtörtént és a korábbi verzióban tárolt pályázatoknak az új verzióba történő migrációja is ezzel párhuzamosan lezajlott.

II.4.1.7 DAAD Ösztöndíjak

A DAAD kutatás vagy továbbképzés céljára nyújt ösztöndíjat magyar hallgatóknak, diplomásoknak, másoddiplomásoknak, doktoráltaknak és felsőoktatásban oktatóknak állami (vagy államilag elismert) német egyetemeken vagy főiskolákon, valamint kutatóintézetekben. A pályázati határidőig **összesen 241 pályázat** érkezett a Tempus Közalapítványhoz a következő kategóriákban: nyári egyetem 86 db, graduális tanulmányi ösztöndíj 70 db, kutatói ösztöndíj doktoranduszoknak és fiatal kutatóknak kategóriában 42 db, kutatói ösztöndíj tudományos fokozattal rendelkező egyetemi, főiskolai oktatóknak és kutatóknak 38 db, ösztöndíj felsőoktatási oktatóknak a művészet és építészet szakterületéről kategóriában 2 db, ösztöndíj volt DAAD ösztöndíjasoknak típusban 4 db pályázat érkezett.

A DAAD anyagi keretéhez mérten **összesen 8 graduális ösztöndíjast támogat a 2016-2017-es tanévben**, 4 pályázót pedig tartalék státuszba helyez. A TKA nem nyújt anyagi támogatást az ösztöndíjasoknak, kizárólag a kiválasztási folyamatban vesz részt.

II.4.1.8 DAAD Projektek

A projekt alapú kutatócsere program elindításáról 1997-ben döntött a Balassi Intézet Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) és a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austausch Dienst, DAAD). A program célja a **tudományos együttműködés elősegítése magyar és német felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek kutatócsoportjai** között, amelyek egy konkrét tudományos kutatási terven dolgoznak. **A program a mobilitást támogatja.**

A kutatócsoportokat magyar részről a TKA, német részről a DAAD támogatja legfeljebb 2 éven át. A 2016/2017-es időszakra szóló pályázati felhívást a Tempus Közalapítvány 2015. május 31-én tette közzé június 30-i határidővel. A felhívásra 8 db pályázat érkezett, melyből 7 db pályázat felelt meg a formai követelményeknek, ebből **5 db pályázat nyert támogatást** a 2016-os évre 3 595 000 Ft értékben.

A **2015-ös évben 9 db projekt valósult meg**. Mind a 9 projekt folytatólagos támogatásban részesült a 2016-os évre is 5 872 500 Ft értékben. A 2014/2015-ös támogatási időszakban megvalósult és lezárult 6 db projekt 2015-ös költségvetése 3 782 000 Ft volt.

II.4.1.9 Collegium Hungaricum

Az ösztöndíjra az osztrák-magyar kapcsolattörténet mesterfokú (vagy azzal egyenértékű) diplomával rendelkező kutatói pályázhatnak, akik bécsi közgyűjteményekben, könyvtárakban, levéltárakban, múzeumokban, egyetemi vagy állami kutatóhelyeken kívánnak történelmi, irodalmi, filozófiai,

jogtudományi, művészettörténeti, gazdaságtörténeti stb. kutatásokat folytatni. Évente kb. 50-60 pályázat érkezik, a pályázók kb. 90%-a bölcsész.

A 2015. naptári évre még a Balassi Intézet Magyar Ösztöndíj Bizottsága hirdette meg az ösztöndíjat két kategóriában: CH1 szenior (35 évnél idősebb) és CH2 junior (35 évnél fiatalabb) kutatók részére 2014. október 1-i határidővel. A 2015-ös évre **55 érvényes pályázatból összesen 42 fő részesült támogatásban**, és összesen **45 hónap kiosztására került sor**. Az ösztöndíj összege 500 EUR/hó volt.

2016-ra már a TKA hirdetett pályázatot, mely eredményesnek bizonyult: 47 érvényes pályázat érkezett az online rendszerbe, összesen 89 hónapot igényeltek a pályázók. Formailag az összes pályázat megfelelő lett. **Költségvetési okokból a beérkező 47 db pályázatból 33 pályázó részesül támogatásban 6,9 millió Ft értékben**, így mindösszesen **46 hónap kiosztására kerül sor**. A támogatásban nem részesülő pályázók (14 fő) tartalék státuszt kaptak. Az anyagi fedezetet a 2016. évi költségvetési törvényben eredetileg a KKM során a Balassi Intézet részére elkülönített és az EMMI-n keresztül a TKA-hoz átadott források jelentik.

II.4.1.10 Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj

A Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjat (MÁEÖ) a magyar kormány 1994-ben azzal a céllal alapította, hogy a kiemelkedő képességű (és tehetségüket már bizonyított) fiatal kutatók, oktatók, művészek külföldi rész-továbbképzését, külföldi kutatóhelyeken, alkotóműhelyekben kutatói, illetve művészeti munkában való részvételét lehetővé tegye.

Az ösztöndíj 3-8 hónapos időtartamra pályázható meg. **Az ösztöndíjra fordítható forrás erőteljesen visszaesett az utóbbi években**. Jellemzően 150-180 pályázat szokott évente beérkezni. A 2015-ös évben **összesen 32 fő** nyert el támogatást, mindösszesen **129 hónap időtartamban**. A támogatás értéke 64.662.819 HUF. A pénzügyi elszámolást a 2015-ös átmeneti évben a Balassi Intézetben (BI) kellett intézni, míg szakmailag már a TKA-hoz kellett benyújtaniuk az ösztöndíjasoknak a beszámolót.

A 2016-os naptári évre a pályázók már a TKA-hoz nyújtották be a pályázataikat 2015. november 30-ig. Az eddigi évekhez képest **ugrásszerűen megnőtt a beadott pályázatok száma, a 2016-os évre 240 pályázatot nyújtottak be**.

II.4.1.11 Stipendium Hungaricum

A Kormány által 2013 júliusában létrehozott Stipendium Hungaricum program országos koordinációját 2015 áprilisában vette át a Tempus Közalapítvány. A 2015-ös év folyamán megvalósítandó tevékenységek és fejlesztések számos részterületet érintenek.

Az egyik kiemelt tevékenység a programban való **intézményi részvétel új alapokra helyezése**; így az **intézmények** tekintetében a 2015-2016-os és a 2016-2017-es tanévre vonatkozó intézményi pályázat meghirdetése, pályázati tájékoztató napok tartása, a beérkezett pályázatok formai bírálata és szakmai bírálatának megszervezése, szakértők felkérése volt. Az intézményi pályáztatási folyamat eredményességét tükrözi, hogy a 2016-2017-es tanév folyamán összesen 27 felsőoktatási intézmény vehet részt a programban angol nyelvű képzésekkel (összesen 420 angol nyelvű képzés), illetve 5 intézmény biztosíthat 1 éves magyar nyelvi előkészítő képzést. A pályáztatás mellett kiemelt feladat a kapcsolatfelvétel és kapcsolatépítés a programban részt vevő hazai intézményekkel, az intézményi koordinátori hálózat megalapozása, az intézményi keretmegállapodás minta elkészítése, valamint az intézmények aktív és folyamatos támogatása.

A **hallgatók** vonatkozásában a 2015-2016-os tanévre beérkező hallgatói Stipendium Hungaricum pályázatok formai bírálata, az intézményi felvételi folyamat támogatása, a hallgatók allokációja és

beutazásának segítése, az online pályázati rendszer kialakítása, karbantartása és fejlesztése, a már Magyarországon tartózkodó hallgatók támogatása, új hallgatói szerződésminta elkészítése, a hallgatói szolgáltatások fejlesztése és az alumni rendszer valamint egy egységes mentor rendszer koncepciójának kialakítása szerepelt a központi feladatok közt. **A 2015-2016-os tanévben a program történetében először széleskörű, központi meghirdetéssel jelent meg a hallgatói pályázati felhívás, amire több mint 2800 pályázó jelentkezett.** A formai bírálatot valamint a felsőoktatási felvételiket követően így összesen **1069 hallgató** kapott lehetőséget a programban való részvételre – jelentősen megnövelve az addigi 784 fős ösztöndíjas létszámot az alábbiak szerint.

Ország/terület	Ösztöndíjas	Pályázó			
Kína	159	293	Dél-Korea	11	15
India	132	186	Macedónia	10	13
Japán	84	93	Namíbia	10	46
Mongólia	84	195	Kolumbia	9	26
Tunézia	77	194	Libanon	9	11
Equador	56	76	Türkmenisztán	9	15
Azerbajdzsán	55	144	Irak	9	69
Törökország	50	85	Angola	3	21
Vietnám	44	70	Belarusz	3	10
Grúzia	39	71	Bosznia és Hercegovina	3	5
Palesztina	39	166	Kambodzsa	3	4
Kazahsztán	36	218	Egyiptom	3	62
Nigéria	34	203	Jordánia	2	134
Algéria	31	169	Mexikó	1	6
Marokkó	20	73	Mianmar	0	2
Laosz	17	32	Argentína	0	2
Kurd területek /Irak	15	27	Jemen	0	65
Moldova	12	18	Uruguay	0	0
			Összesen	1069	2819

A **partnerek** tekintetében a kapcsolatfelvétellel és kapcsolatépítésre (lehetőség szerint akár személyes konzultáció keretében) irányuló tevékenységek a meghatározóak, mely kiemelt jelentőséggel bír a partnerek folyamatosan növekvő számának következtében. A 2015 áprilisától 2015 decemberéig tartó időszakban **35-ről 41-re nőtt a partnerek száma**, számos országban pedig a korábbi **oktatási együttműködési munkatervek frissítése és bővítése** is elmélyítette a kapcsolatokat.

Az intézmények, hallgatók és partnerek vonatkozásában is kiemelt tevékenység a hatékony **promóciós, kommunikációs** rendszer megalapozása. E területen kiemelt jelentőséget kapott a folyamatos kapcsolattartás a nagykövetségekkel, konzulátusokkal, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal és más illetékes szervekkel, a program egységes arculati elemeinek kialakítása, promóciós anyagok elkészítése és a fordítási munkák koordinálása, valamint egy átfogó hallgatói kézikönyv elkészítése. A hatékony hallgatói ügyintézés érdekében az ügyfélkapcsolati lehetőségek kiterjesztésre kerültek (pl. skype, ügyfélfogadási rendszer), valamint elindult a hivatalos Stipendium Hungaricum honlap, egységben a – szintén a Tempus Közalapítvány által karbantartott – Study in Hungary honlappal.

A 2015. április 16. – 2015. december 31. közti időszakban a program szakmai megvalósulását elősegítő, különös fontossággal bíró tevékenység volt a program részletes **szabályzatának** elkészítése

– beleértve annak angol és francia nyelvre való lefordíttatását is – valamint a program igényeinek megfelelő **humán és más erőforrások** (pl. informatikai: online pályázati rendszer, adatbázisok fenntartása) kialakítása és fejlesztése.

Összességében elmondható, hogy a 2015-ös naptári évben, a Stipendium Hungaricum program koordinációjának átvétele után sikeresen kialakításra kerültek a program továbbfejlesztésének feltételei, valamint elindult a program rövid-, közép- és hosszú távú eredményeire fókuszáló fejlesztési folyamata – mind a részt vevő intézmények, mind a hallgatók és a küldő partnerek vonatkozásában. Ennek köszönhetően több mint 3500 új Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgató fogadása várható a 2016-2017-es tanévben.

II.4.1.11 Alumni

2015 végén **megújult a volt ösztöndíjas hallgatókat összefogó alumni hálózat**. A kezdeményezés célja, hogy a külföldi ösztöndíjprogramokon részt vett fiatalokat segítsük a mobilitás során szerzett tapasztalataik minél hatékonyabb és szélesebb körű hasznosításában, valamint támogatást nyújtunk a sikeres álláskereséshez. Az Alumni hálózat tagjai nemcsak az **Erasmus+** és a korábbi **Erasmus** program ösztöndíjasai lehetnek, hanem bárki, aki a Tempus Közalapítvány által kezelt valamelyik ösztöndíjprogram segítségével tanult vagy szakmai gyakorlatot végzett egy másik országban.

Megkeresésünkre a korábbi tagok közül 802 fő erősítette meg a tagságát, számukra kéthavonta küldünk ki hírlevelet. A tagok körében népszerűsítettük a Mobilitási óra programot, illetve meghívtuk őket az Europass karriernapokra. Mivel a volt ösztöndíjasok, mint potenciális munkaerő nagy vonzerőt jelentenek a munkáltatók számára, intenzívebbé vált a kapcsolatépítés céges partnereinkkel – az alumni hálózat egyik fő szolgáltatása, a partner cégek gyakornoki és állásajánlatának közvetítése a tagok felé várhatóan 2016-ban indul be.

A volt ösztöndíjasok közül egy 8 fős csapat segítette önkéntesként a mobilitási programok népszerűsítését, egyrészt a honlapon közzétett blogok és élménybeszámolók formájában, másrészt rendezvényeken, kiállításokon a TKA standján való részvétellel, a leendő ösztöndíjasoknak szóló tanácsadással.

II.4.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

II.4.2.1 Erasmus+ Stratégiai partnerségek

Az Erasmus+ Stratégiai partnerségek pályázattípus célja, hogy lehetőséget biztosítson innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozásával, terjesztésével és alkalmazásával az oktatás minőségének fejlesztésére a felsőoktatásban. A **minimum három különböző ország legalább három intézményének partnerségéből** létrejövő projektekben nagy hangsúlyt kap az **intézményfejlesztés, nemzetközi együttműködések kialakítása, valamint a felsőoktatás munkaerőpiachoz való közelítése**.

A stratégiai partnerségek pályázati forma költségvetése a 2015-ös pályázati évben a felsőoktatási szektorban **összesen 769 800 euró** volt. **Három magyar koordinálású projekt nyert támogatást a felsőoktatási szektorban**. Ezekon kívül Európa-szerte nagy számban nyertek támogatást olyan partnerségek, melyekben magyar felsőoktatási intézmények vesznek részt partnerként.

II.4.3 A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése

A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítését 2015-ben a TKA két program keretében támogatta: a Campus Hungary program, valamint az Európai Felsőoktatási Térség Reformja projekt keretében.

II.4.3.1 Campus Hungary program

A Tempus Közalapítvány (TKA) konzorciumi partnerként vett részt a Campus Hungary program megvalósításában. A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) 4.2.4.B konstrukción belül egy országos és egy, csak a konvergencia régiókra kiírt program zajlott le 2012-2015 között. A TKA intézményfejlesztési tevékenységeinek kitűzött céljai között szerepelt a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése, az oktatás hatékonyságának és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a felsőoktatási intézmények nemzetközi láthatóságának növelése, valamint a mobilitás serkentése is. A Campus Hungary program 2015 augusztusában zárult, ugyanakkor számos szakmai rendezvényt, szakértői műhelyt és külföldi megjelenést bonyolított le a TKA ebben az évben.

A Nemzetköziesítési szakértői műhelyen lefektetett alapelvek szerint összesen négy felsőoktatási intézményben végeztünk **nemzetköziesítési tanúsítási eljárást** a projekt keretében, alkalmanként két hazai és egy nemzetközi felsőoktatási szakértő közreműködésével. A kétfázisú folyamat első fázisaként az intézmény elkészített egy önértékelési jelentést, melynek alapján a szakértői csapat egy kétnapos intézménylátogatás során beszélgetett az intézmény dolgozóival, hallgatóival. A következő lépésben a szakértők elkészítettek egy vezetői összefoglalót, mely alapján az intézmény fejlesztési tervet készített a következő 2-3 évre vonatkozóan. Ez alapján kerülhet sor a folyamat második fázisára, mely során az intézményt már minősíteni lehet a jövőben. A folyamat nemzetközi hitelességét az ACA (Academic Cooperation Assotiation) biztosította a projekt során. A konvergencia régióban 2015-ben két felsőoktatási intézmény vett részt a nemzetköziesítési tanúsítási eljárás első fázisában: a Szent István Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem.

Idegen nyelvű képzések témakörében megvalósult intézményfejlesztési PLA-t követően négy régiós helyszínen rendezett a TKA szakmai műhelyt az intézményi munkatársak számára 2015 májusában. Emellett három **nemzetközi megjelenéssel** támogatta az intézmények partnerkapcsolat-építő és hallgatótoborzó munkáját: 2015 márciusában az ázsiai és csendes-óceáni térséget érintő APAIE, májusában a NAFSA, valamint áprilisában az a2 International Education Fair azerbajdzsáni helyszínnel.

A 2015-ös évben az **APAIE** szervezet éves konferenciájának és kiállításának Peking adott otthont, amelyen a Tempus Közalapítvány 9 magyar felsőoktatási intézmény képviselőjével vett részt. A 10. alkalommal megrendezésre kerülő APAIE konferenciára 2015. március 23-26. között került sor a pekingi egyetem közreműködésével. A rendezvény központi témája az „ázsiai és csendes-óceáni térség egyetemeivel való együttműködés új paradigmái”. Az előadások mellett ez alkalommal is fontos szakmai része volt a konferenciának az intézménylátogatás, melynek keretében a magyar résztvevők összesen 6 pekingi egyetemet és annak működését ismerhették meg. A konferenciát kísérő kiállításon közel száz szervezet és intézmény jelent meg. A Pekingi Magyar Kulturális Intézet szervezésében 2015. március 21-22-én a „magyar hónap” keretében sor került egy kiállításra, melynek célja Magyarország felsőoktatásának népszerűsítése volt. A megközelítőleg 3-400 érdeklődő között voltak diákok, szülők, kínai felsőoktatási intézmények és közvetítő ügynökségek képviselői.

NAFSA 2015, Boston

A Tempus Közalapítvány vezetésével második alkalommal vehetett részt egy neves felsőoktatási intézményekből, a Magyar Rektori Konferencia valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselőiből álló delegáció, a 2015. május 24-29. között, Bostonban megrendezett felsőoktatási kiállításon.

Azerbajdzsán

A kaukázusi régió egyik legjelentősebb felsőoktatási piaca Azerbajdzsán. Magyarország felsőoktatási intézményei számára jelentős hallgatói potenciállal rendelkező ország – az Erasmus+ kreditmobilitás programban résztvevő partnerország 2014-2020 között, valamint küldő fél a Stipendium Hungaricum Ösztöndíj Program keretében, mely jelenleg évente 200 azeri hallgató magyarországi tanulását támogatja. A Tempus Közalapítvány a lehetőségek kiaknázására szervezett megjelenést Bakuban 2015. április 16-20. között a Campus Hungary Program keretében, segítve a résztvevő magyar intézmények hallgatótoborzását és partnerkapcsolatainak szélesítését a nemzetköziesítés jegyében. Az intézmények az azeri hallgatók előtt a 2015. április 18-19. között, Bakuban megrendezett *A2 Azerbaijan Educational Fair* hallgatói vásáron mutatkoztak be a Közalapítvány szervezésében. Magyarország a 17 kiállító ország egyikeként szerepelt, míg a 6 magyar felsőoktatási intézmény a 62 kiállító intézmények részeként állták meg a helyüket a két nap alatt. A Közalapítvány munkatársai és az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselője szeminárium keretében hívta fel a hallgatók figyelmét az ösztöndíj lehetőségekre.

Felsőoktatási nemzetköziesítési törekvések itthon és külföldön címmel nagyszabású konferencia zárta és összegezte a TKA nemzetköziesítési tevékenységeit, kiemelt hangsúlyt helyezve a külföldi előadók által bemutatott nemzetközi trendekre és lehetőségekre. A projektben elért eredményekről hasonló címmel kiadvány is készült.

A TKA 2015 végén benyújtotta pályázatát a Kormány által folytatásként meghirdetett **Campus Mundi** – felsőoktatási mobilitási és nemzetköziesítési programra. A pályázatban bemutatott nemzetköziesítési tevékenységeket kiemelten a Campus Hungary projektben megkezdett intézményfejlesztési tevékenységek mentén, azok folytatásaként képzeli el.

II.4.3.2 Európai Felsőoktatási Térség reformjának támogatása

A Tempus Közalapítvány az Emberi Erőforrások Minisztériuma partnereként valósítja meg az Erasmus+ KA3 program keretében, az Európai Felsőoktatási Térség reformja projektet.

2015-ben a tevékenységek 3 fő célkitűzés mentén valósultak meg:

- I. A felsőoktatáshoz és mobilitáshoz való hozzáférés támogatása, információ-terjesztés
 - Két kutatás zajlott – A felsőoktatás szociális dimenziója – hátrányos helyzetű csoportok hozzáférése és részvétele a felsőoktatásban, valamint Diplomás Pályakövetési Rendszerek összehasonlítása Európában témában.
 - Mobilitási ablak intézményi bevezetésének elősegítése érdekében december 2-3-án nemzetközi PLA zajlott le, melynek eredményeképpen útmutató készül az intézmények számára.
 - Tanuló központú oktatási és oktatásszervezési módszerek alkalmazásának elősegítése érdekében „Online tanulás támogató eszközök és gamifikáció a gyakorlatban” témában online nyílt kurzus és szakmai műhelymunka zajlott.
 - Online E+ Tanulmányi szerződés platform (TELAP) fejlesztése történt.
 - Megkezdődött az EHEA/Bologna célcsoport specifikus információs portál kialakítása.
 - Mobilitási órák keretében 20 egyetemista diák 2-2 középiskolában tartott előadást a mobilitás népszerűsítése érdekében.
- II. A magyar felsőoktatás nemzetközi láthatóságának és versenyképesség-növelésének támogatása
 - A felsőoktatási intézmények nemzetközi honlap-fejlesztésének támogatására a 10 részes online mini kurzus zajlott 2015. szeptember-november között, melynek anyagai a TKA honlapján elérhetőek.

- Az egyetemek és üzleti szféra együttműködésének elősegítése érdekében
 - megvalósult két Tempus Üzleti Kávéház rendezvény
 - A 2015. december 7- i nyitórendezvényt elindult az EMMI által jóváhagyott OECD HEInnovate kutatás, ország jelentés, melynek zárása 2016 őszén várható. Az Európai Bizottság által biztosított ingyenes HEInnovate facilitátor képzésen 4 magyarországi FOI képviselői vett részt 2015. augusztus 27-én, Brüsszelben.
 - Elkezdődött a Duális képzésekkel kapcsolatos PLA előkészítése.
-
- III. Nemzetközi kapcsolatok fejlesztése, nemzetközi együttműködések ösztönzése, támogatása
 - 2015. november 26-27-én: Erasmus+ Joint Infoday Pozsonyban 3 nemzeti iroda (SK, AT, HU) együttműködésében a nemzetközi közös képzések fejlesztésének ösztönzése, támogatása érdekében.
 - 3 alkalommal vettek részt szakértőink és a TKA munkatársai nemzeti és nemzetközi szakmai konferenciákon, műhelyeken, Bologna munkacsoport üléseken: 2015. március 3. BFUG SD and LLL munkacsoport ülésén – Brüsszelben, 2015. március 18: az EACEA által szervezett EHEA találkozón; 2015. május 12-16: a Jereváni Miniszteri Találkozón.

2015. november 19-én az EACEA megjelentette az új pályázati felhívást az Európai Felsőoktatási Térség reformjának támogatására, amelyre az EMMI megbízásából és jóváhagyásával újabb pályázat került benyújtásra 2016. február 15-én a következő 2016. június 15. és 2018. június 15-e közötti időszakra. A projekt célkitűzései összhangban állnak a Jereváni Kommunikében és a Bologna 2015-ös végrehajtási jelentésében megfogalmazott irányelvekkel és célokkal.

II.5 Önkormányzatok és civil szervezetek

Az önkormányzatoknak és civil szervezeteknek az Európai Unió **Európa a polgárokért programja** kínál pályázati lehetőséget. A program célja, hogy segítse a polgárokat az Unió közös történelmének, sokszínűségének és működésének alaposabb megismerésében, az uniós szakpolitikák és döntéshozatali folyamatok megértésében, miközben aktív szerepvállalásra és demokratikus részvételre ösztönzi őket. A program centralizált, a TKA információs feladatokat lát el, pályázati tevékenységet nem végez. A TKA információs pont fő feladata a potenciális pályázók felkészítése a pályázásra, nagy hangsúlyt fektetve a projektmenedzsment ismeretek átadására és az eredmények terjesztésére is.

A Tempus Közalapítvány honlapján elérhető a program valamennyi pályázattípusának részletes leírása, valamint letölthetőek a pályázati dokumentumok, saját készítésű segédanyagok és az információs napok anyagai. Jó gyakorlatokat is bemutatunk, hogy kézzelfogható példákkal megkönnyítsük a tájékozódást a pályázók számára. A pályázati felhívások megjelentek a TKA honlapján, a havonta kiküldött elektronikus hírlevélben, és további terjesztésre eljuttattuk a partner multiplikátor szervezeteknek, illetve a sajtó képviselőinek is. Folyamatosan osztottunk meg híreket a programról a Facebook oldalon is, melynek 2015. év végén 573 követője volt.

2015-ben 4 információs napra és 4 projektíró szemináriumra került sor, összesen 330 résztvevővel. A rendezvények során kiemelten foglalkoztunk a hatékony projektmenedzselés szempontjaival, a disszemináció fontosságával, valamint a program új prioritásaival. A pályázati szemináriumokon konkrét tanácsokkal láttuk el a leendő pályázókat, valamint megismertettük velük az elektronikus pályázati rendszer használatát. Partnerintézményeink rendezvényein is több alkalommal részt vettünk tájékoztató előadásokkal.

Információval, konzultációs lehetőséggel folyamatosan a pályázók rendelkezésére állunk. 2015-ben telefonon 376, e-mailben 314, személyesen 17 megkeresés érkezett.

A programot bemutató leporellót az új prioritásokról szóló betétlappal egészítettük ki, és infografikákat készítettünk, hogy a pályázók számára átláthatóbbá váljanak a program prioritásai és a pályázat benyújtásának menete.

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2015-ben is nagy hangsúlyt fektettünk a nyertes magyar pályázókkal való kapcsolatfelvétellel. Az év során 4 projektet látogattunk meg. A projektekben elért eredmények terjesztését egy konferenciával és egy jó példákat tartalmazó kétnyelvű [interjúkötettel](#) is segítettük.

2015-ben összesen 56 db magyar koordinálású pályázat, köztük 1 európai emlékezet, 50 testvérvárosi találkozó, 4 városok hálózatai és 1 civil társadalmi projekt kapott támogatást. Emellett **további 91 projektben 159 magyar szervezet vett részt partnerként**. A legnépszerűbb pályázati kategória továbbra is a testvérvárosi találkozó volt, melyben a legtöbbször feldolgozott téma – kapcsolódva az éves prioritáshoz – az Európa jövőjéről folytatott vita volt. Több projekt foglalkozott az aktív állampolgársággal és a fenntartható fejlődéssel is.

III. Tudásmenedzsment

III.1 Projektek

A TKA tudásmenedzsment tevékenységét az oktatásért felelős tárca felkérésére és támogatásával valósítja meg. Ennek célja az európai uniós közös oktatási célkitűzések hazai megvalósításának előmozdítása, az egész életen át tartó tanulás és a végzettség nélküli iskolaelhagyást megelőző hazai stratégiák megvalósításában való aktív szerepvállalás a nemzetközi tudás és tapasztalat integrálásával. Noha ez irányú tevékenységünket elsősorban uniós centralizált forrásokra támaszkodva valósítjuk meg, a sok különböző feladat és finanszírozási mechanizmus ellenére szakmailag nem projektlogika szerint végezzük, hanem törekszünk a TKA által koordinált összes program között megtalálni a kapcsolódási pontokat, szinergiát.

2015-ben az alábbi hazai és nemzetközi szakpolitikai projekteket valósítottuk meg.

III.1.1 European Policy Network on School Leadership

Az *Európai Szakpolitikai Hálózat az Iskolavezetésről* projekt az EU 22 tagországát lefedő, több mint 40 szervezetből álló partnerség oktatási minisztériumokat, kutatóintézeteket, felsőoktatási intézményeket és szakmai egyesületeket foglal magában. A hálózat az Európai Bizottság által támogatott 4 éves projekt keretében működött, 2015 nyarán fejezte be tevékenységét, melyek közül **a Tempus Közalapítvány a hálózat tudásmenedzsment tevékenységeit koordinálta 4 éven keresztül.**

A legfőbb eredménye egy szakpolitikai és intézményfejlesztési eszköztár (policy toolkit), amely döntéshozók, fenntartók, iskolák, kutatók, tanár- és vezetőképzők számára nyújt olyan eszközöket, melyek segítik a reflexiót, a kihívások megfogalmazását, ill. a policy tervezést az iskolavezetésre vonatkozóan. Az eszköztár mellett született egy esettanulmány-gyűjtemény, amely olyan EU-s tagállamokban megvalósult iskolavezetés-fejlesztési gyakorlatokat mutat be, melyeknek a méltányosság kulcselemük volt.

A projekt során célunk volt műhelymunkákon keresztül a hálózatosodás és szakmai együttműködések elősegítése Magyarországon is, illetve a keletkezett szakmai tartalmak közvetítése hírlevelek, kiadványok formájában. A 4 éves projekt európai szintű folytatása 2016 tavaszán formálódik, melyben a Tempus Közalapítvány is aktív szerepet vállal.

III.1.2 Szektorközi együttműködéssel a korai iskolaelhagyás megelőzéséért

A *Cross-sectoral cooperation focused solutions for preventing early school leaving – CROCOOS* címen 2014-ben elindított, **a TKA Tudásmenedzsment csoportja által vezetett három éves projekt célja egy intézményi korai jelző- és beavatkozási rendszer kidolgozása és három országban történő tesztelése** a partner országokban már működő gyakorlatok összegyűjtése és elemzése alapján. A projekt legfontosabb elemei, melyek nagyrészt 2015-ben kerültek megvalósításra, de fejlesztésük 2017 tavaszáig folyamatos:

- nemzetközi háttérkutatás a korai jelzőrendszerekről;
- hazai kutatás a korai iskolaelhagyással kapcsolatos tanári attitűdökről, adatgyűjtési szokásokról és együttműködési mintákról;
- pilot projekt 3 országban, ebből Magyarországon 5 iskolában és 10 kontroll iskolában;
- a pilot folyamat értékelése: az értékelés a véletlenszerű kontrollált kísérlet módszertanával történik, ehhez szükséges az 5 kísérletbe bevont iskolán túl a 2x5 kontroll iskola bevonása;

- útmutató készítése, mely konkrét lépések leírását tartalmazza arról, hogy az iskola saját fejlesztési programjába hogyan emelheti be korai jelzőrendszer kiépítését a lemorzsolódás csökkentése érdekében;
- olyan eszközök kidolgozása, melyek az iskolai jelzőrendszer kiépítését támogatják;
- online felület kialakítása, mely egyben az eredmények gyűjteménye és támogatja az intézmények önálló tanulási folyamatát is.

A projekt kutatási eredményeit folyamatosan közzé tesszük a korai iskolaelhagyás elleni stratégiát és a kapcsolódó cselekvési tervet, fejlesztéseket tervező hazai szakemberek és intézmények körében. A projekt kísérleti szakaszának eredményei 2017 tavaszára kerülnek összegzésre. Az eddigi eredmények itt érhetők el: <http://oktataskepzes.tka.hu/hu/crocoos/atekintes>

2015 nyarán a témában újabb pályázatunk nyert támogatást, melynek megvalósítása 2016-2018 között zajlik majd, **ESL PLUS – Nemzetközi szintű tudásmegosztás a korai iskolaelhagyás csökkentéséért** címen.

III.1.3 EFFECT – Európai szakmai és módszertani keret fejlesztése a tanárok kollaboratív tanulásának támogatására

A szintén 2015 nyarán támogatásra kiválasztott és a TKA Tudásmenedzsmet csoportja által vezetett 2,5 éves nemzetközi EFFECT projekt 2015. november 1-jén indult el. A projekt alap gondolata, hogy a tanároknak alkalmazkodniuk kell a 21. század kihívásaihoz, a technológia gyors fejlődéséhez, a változó munkaerő-piaci igényekhez valamint a fiatalok új tanulási és információszerzési szokásaihoz. A tanárok közötti munkakapcsolatok erősítése az egyik olyan elem, amely elengedhetetlenül fontos az eredményes szakmai fejlődés szempontjából. A sikeres együttműködések folyamán a tanárok megoszthatják és gyarapíthatják tudásukat a tanulási és tanítási folyamatokról, módszerekről és elméletekről. Kutatási eredmények is alátámasztják, hogy a kollaboratív tanulási folyamatok a tanulók tanulási eredményeire is pozitív hatással vannak. Ezekkel a megállapításokkal összhangban, **az EFFECT projekt fókuszában a tanári kompetenciák fejlesztése áll, a tanári tanulás teljes életpályán átívelő támogatása által.**

A finn, lett, cseh, brit, ír és magyar partnerségben megvalósuló projekt átfogó célja, hogy fejlessze a tanárok rendszer szintű, regionális és helyi szintű kollaboratív tanulását, és támogassa az ehhez kapcsolódó szakpolitika alkotást. A tanárok és az egyéb oktatási szereplők (tanárképzők, kutatók, stb.) kollaboratív tanulását a hálózatosodás és a szakmai együttműködések támogatásával kívánjuk elősegíteni.

III.2 Képzések

A TKA szervezeti keretein belül társadalmi vállalkozásként működő Képzőközpont kurzusain, műhelymunkáin, kiadványain és tananyagain keresztül európai kitekintést, gyakorlatba átültethető tudást, szakmai kapcsolatokat és szellemi feltöltődést nyújt a közsférában dolgozó szakembereknek ahhoz, hogy eredményesebben végezzék napi munkájukat hazai és nemzetközi környezetben. Célunk a közsférában dolgozó munkatársak szakmai megerősítése és a közsféra, azaz a közigazgatás, köznevelés és felsőoktatás nemzetköziesítési folyamatának előrelendítése az általunk fejlesztett oktatási szakmai szolgáltatásokkal (ingyenes online cikksorozatok, e-tananyagok, professzionális kiadványok, műhelymunkák, szakmai továbbképzések, intézményre szabott csomagok).

2015-ben a hagyományos képzés kínálatukból az alábbi képzések kerültek megvalósításra:

- *EU English – Angol uniós szaknyelvi képzés (2 csoport)*

- *Kisgyermekkorai angol nyelvoktatás - módszertani továbbképzés pedagógusok, tanítók és tanárok számára (3 csoport)*
- *Európai uniós pályázatírás és projektmenedzsment (2 csoport)*

Erősödött a csoportos megrendelések aránya, partnereink között szerepelt az Európai Bizottság Magyarországi Képviselete, Kommunikációs Főigazgatóság, a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi és Bölcsészettudományi Kutatóközpontjai és az Oktatási Hivatal. Ez utóbbi szervezet több feladattal is megbízta 2015-ben a Tudásmenedzsment csoportot: egy széles közönséget megszólító konferencia, és két kapcsolódó kisebb műhelymunka megvalósításával.

2015. május 6-án került megrendezésre **A Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetése** című konferencia, melynek célja a hazai oktatási, munkaerő-piaci szereplők és társadalmi partnerek tájékoztatása és a további fejlesztési feladatok tudatosítása volt. Az MKKR és további kapcsolódó eszközök megfelelő alkalmazásának, használatba vételének előfeltétele – az eredeti célok mentén – a tanulási eredmények alapú gondolkodás általánossá válása és beépülése a képzésfejlesztési és oktatási, értékelési folyamatokba. Ennek érdekében a konferencián elhangzó helyzetfeltáró és szemléletformáló előadásokat a résztvevők bevonására építő konzultatív délutáni műhelyek követték, melyek a programban felvázolt kérdések mélyebb megértését, megvitatását, és nem utolsósorban a felek közti bizalomépítést szolgálták az MKKR bevezetése iránt. Ezt a rendezvényt kísérte az a két őszi műhelymunka, mely a tanulási eredmények írására fókuszált célzottan kiválasztott két célcsoport körében (egészségügy és pedagógusképzés), továbbá az ECVET szakértői hálózat tevékenységének leírásában bővebben is olvasható rendezvények.

III.3 Tudástár

A Tempus Közalapítvány megújult honlapjának egyik modulja a [Tudástár](#), ami az online disszemináció és tudásmegosztás egyik fő csatornája. Korábban is sok kapcsolódó tartalmat osztottunk meg különböző csatornákon, de az új modul lehetővé teszi, hogy mindez rendszerezett, átfogó formában valósuljon meg. A felület célja, hogy bemutassa a projektek és a programok eredményeit, hozzájárulva ezzel a hatásuk növeléséhez, illetve segítséget nyújtson a projektgazdáknak, hogy ők maguk is hatékonyan tudják terjeszteni az eredményeiket.

Régóta népszerű a szintén online elérhető, a korábbi résztvevők tapasztalataira épülő **Módszertani ötletgyűjtemény**, mely ötleteket, azonnal felhasználható módszereket, gyakorlatokat kínál minden érdeklődő számára. További inspirációs forrás a honlapunkon a projektbemutatók gyűjteménye, ahol többféle szempont szerint kereshető formában található meg számos sikeres projekt leírása, kiemelt helyen a nívódíjas együttműködések. A disszeminációhoz nyújtanak gyakorlati segítséget a *Hogyan tudom terjeszteni...?* részben összegyűjtött segédanyagok, eszközök, tanácsok.

A Tempus Közalapítvány Tudástárának **Digitális Módszertára** (digitalismodszertar.tka.hu) a tanítási gyakorlatot újszerű, interaktív módszerekkel, a tananyag feldolgozását IKT-eszközökkel megtámogató ötletek gyűjteménye, ahol már mintegy 120 ötlet közül böngészhetnek az érdeklődők. A gyűjtemény az oktatási módszerek és a tanulásszervezés tág értelmezésével sok különböző módszertani megoldás feltöltésére biztosít lehetőséget. Ezáltal a köznevelésben dolgozó pedagógusok széles körének jelentheti a **mindennapi tanítási gyakorlatban jól hasznosítható** ötletek forrását, amelyre folyamatosan nagy igény mutatkozik. A Digitális Módszertár felületén a **válogatást különböző keresési szempontok, szűrési lehetőségek** is segítik. A honlapra látogatók egy egyszerű regisztrációt követően teljes képet kaphatnak a feltöltött ötletekről: láthatják a módszerben felhasznált IKT-eszközök, illetve a módszer pedagógiai céljait, az egyes tevékenység-lépéseket, a módszer alkalmazásának célcsoportját, munkaformáját és időtartamát, a megvalósítás előnyeit és nehézségeit, adaptálási lehetőségeit, illetve az ötlethez csatolt, szabadon letölthető állományokat.

A Digitális Módszertár **tartalmi bővítését** indulása óta három alkalommal, 2012-ben, 2014-ben és 2015-ben felhívás útján támogattuk. 2015-ben további 62 új ötlet érkezett be, melyek közül a szakértői értékelés eredményeképp **6 ötletet díjaztunk**. 2015 stratégiai fordulatot is jelentett egyben a díj odaítélésében, mivel ettől az évtől kezdve a felhívás és a díj odaítélésének döntése hivatalosan is bekerült a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma által támogatott alaptevékenységek közé.

A **Digitális Pedagógus Díj átadása**, az ötletek bemutatása és [a díjazottokról, valamint a Módszertárról szóló kisfilmek](#) vetítése a több száz pedagógus részvételével zajló Digitális pedagógus konferencián történt. A 2015-ben **negyedik alkalommal megrendezett konferenciasorozat** (digitalispedagogus.hu/) főszervezője az ELTE PPK Neveléstudományi Intézet Információs Oktató- és Kutatócsoportja (ITOK), szakmai partnerei az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete (OFOE) és a Tempus Közalapítvány (TKA).

III.4 A legjobbak

Nemzetközi együttműködési kultúráért nívódíj, Erasmus+ Nívódíj

A Tempus Közalapítvány kuratóriuma 2008-ban megalapította a Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíjat, illetve 2015-ben az Erasmus+ Nívódíjat, mellyel az *Egész életen át tartó tanulás program*, valamint az *Erasmus+* program keretében kiemelkedő színvonalú nemzetközi projekttevékenységet végző pályázók munkáját szeretné elismerni, illetve biztosítani azt, hogy a díjjal jutalmazott intézmények szakmai közönség előtt bemutathassák megszerzett ismereteiket, és megoszthassák tapasztalataikat. Minden határidőre beérkezett pályázati záróbeszámoló automatikusan részt vett a nívódíjra irányuló bírálatban, ezért külön pályázat benyújtására nem volt szükség. **2015 tavaszán 4 intézmény részesült az elismerésben.**

Európai Nyelvi Díj 2015

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság által indított kezdeményezés, melynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén.

A szakértői csoport tagjai a pályázatok értékelése és a helyszíni látogatások lebonyolítása után a Kölcsey Ferenc Gimnázium *La Colo – Franciatábor* programját részesítették díjazásban.

Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért Díj 2015

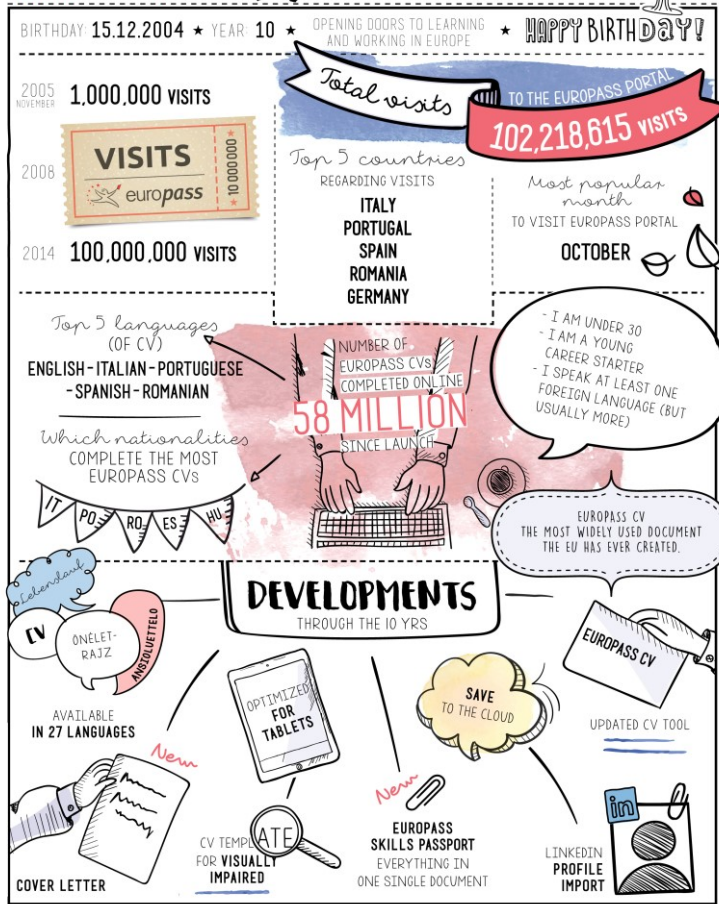
A „Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért Díj” elnevezésű pályázatra több mint 40 pályázat érkezett. A 11 nyertes 2016 tavaszán rendezendő díjkiosztó keretében vehette át jutalmát.

III. 5 Europass

A Nemzeti Europass Központ (NEK) feladata az Europass dokumentumok menedzselése, kibocsátásának koordinációja, valamint az Europass népszerűsítése. 2015-ben a fő prioritások közé tartozott az **Europass létrehozásának 10. évfordulója**; a multiplikátorok (álláskeresőkkel, fiatalokkal foglalkozó szervezetek képviselőinek) felkészítése; kapcsolatépítés és szakmai együttműködés kialakítása a munkáltatókkal (elsősorban HR-es munkatársakkal).

★10★
YEARS

EUROPASS



EUROPASS.CEDEFOP.EUROPA.EU ★ SOCIAL MEDIA EUROPASSEUROPE EUROPASSEUROPE EUROPASS
©TEMPUS PUBLIC FOUNDATION • www.tka.hu

- A honlaponak 2015-ben 474.630 látogatója volt, ez 39.553 látogatót jelentett havonta. Havonta átlagosan 90.800 oldalt töltöttek le.
- Jelentős előrelépést értünk el a kapcsolatépítés terén, kiemelten szoros együttműködést és rendszeres megbeszéléseket sikerült kialakítanunk a Euroguidance, az EURES és az Eurodesk hálózatokkal.
- A TKA felelős a Mobilitási igazolványok kiállításáért. 2015-ban 2419 darab Mobilitási Igazolványt állítottunk ki.
- 2015-ban összesen 28 rendezvényen vettünk részt, amellyel 2158 embert értünk el személyesen, állásbörzéken, oktatási-képzési rendezvényeken, konferenciákon és kiállításokon.
- Erasmus+ felsőoktatási és szakképzési karriernapot szerveztünk 75 fő részére volt ösztöndíjas hallgatóknak; felkészítést tartottunk a legfontosabb partnerek és a multiplikátor szervezetek munkatársainak (pl. EURES, Eurodesk, Europe Direct hálózat tagjai). A 10 éves évfordulót a partner hálózatokkal (Eurodesk, EURES, Euroguidance) közösen szervezett, mobilitás-elismertetés-pályaorientáció témájú, műhelyekkel gazdagított szakmai konferenciával ünnepeltünk.
- A 2015-ös évben az évforduló alkalmából kiadványba rendeztük a *karriertanácsadó válaszol* sorozatunkat, s újranyomtattuk 1000 példányban a tanároknak készült módszertani kiadványt is a nagy érdeklődésre való tekintettel.
- A TKA által vezetett sajtófigyelés statisztikái alapján 75 cikk jelent meg az Europass dokumentumokról, és külön sajtóközleményt is kiadtunk az évforduló kapcsán.

- Az érdeklődők tájékoztatása, segítése érdekében a NEK ügyfélszolgálatot működtet. 2015 során 398 megkeresés érkezett, ennek 58%-a e-mailben.
- A TKA aktív tagja az Europass nemzetközi hálózatnak. A központi és a regionális klasztertalálkozókon kívül a NEK a kommunikáció, bizonyítvány-kiegészítő, a mobilitási igazolvány és az innovációs témájú munkacsoportban vett részt. Ennek során bekapcsolódtunk az európai szintű vírusvideó versenybe, fogadtunk egy szakmai látogatást, és hozzájárultunk a Mobilitási igazolványról készült koncepcionális dokumentum elkészítéséhez. Kiemelendő, hogy a teljes nemzetközi európai hálózat a TKA által készített, a 10 év eredményeit összefoglaló infografika angol verzióját használta hivatalos információs anyagként.

IV. Kihívások és tervek

A következő időszakban a Tempus Közalapítvány előtt álló talán legnagyobb kihívás az, hogy miként tudja a szervezet a **kibővült feladatkör mellett is megőrizni működésének hatékonyságát, rugalmasságát** és a támogatók és a pályázók részéről megszokott és joggal elvárt **minőségi** munkavégzést.

A kibővült feladatkör jó elvi lehetőséget jelent az egyes pályázati programok, illetve projektek közötti **szinergiák** kihasználására, azonban az elkövetkezendő évek feladata lesz ezek tényleges és következetes feltérképezése és biztosítása.

Az **Erasmus+** program első három évének mérsékelt forrás növekedése után 2017-től több mint évi 10%-kal növekszik majd a pályázati keret egészen 2020-ig. A nagy arányú **forrásbővülés** következtében egyrészt a nemzetközi együttműködésekben résztvevő intézmények száma tovább emelkedhet a köznevelésben, a szakképzésben és a felnőtt tanulásban, másrészt a növekedés jelentős hozzájárulást adhat a program a mobilitási célkitűzések eléréséhez. Ennek érdekében azonban el kell érni a hallgatói pályázati kedv növelését, illetve a pályázók stratégiai szemléletének erősítését. A program 2017 közepéig elkészítendő időközi értékelése jó lehetőség a program koordináció tapasztalatainak összegzésére és a szükséges finomhangolások elvégzésére, nemzeti és európai szinten egyaránt, illetve az eredmények láthatóvá tételére.

A **Stipendium Hungaricum** programban az első két pályázati forduló TKA általi sikeres lebonyolítása után sort kell keríteni az **intézményi pályázatát újragondolására**, a kiválasztási szempontok pontosítására és az intézmények fogadóképességének érdemi vizsgálatára. Az érintett évfolyamok számának növekedése, a partnerországok számának bővülése, egyes országkvóták emelkedése következtében jelentős feladat lesz a **növekvő létszámok** hatékony kezelése – a **minőségi megközelítés** erősítése mellett. Azaz a diplomáciai szempontok szerint felvállalt országokévi kvóták teljesítése mellett biztosítani kell a felsőoktatás minőségi fejlesztési céljait és vonzerejének növelését is, az ösztöndíj programon túlmutató módon is.

A **Campus Mundi** projekt 2016. januári indítása három különböző kihívás elé állítja a szervezetet:

- A Campus Mundi **ösztöndíjrendszer** bevezetését úgy kell megoldani, hogy az összhangban legyen a nagyobb forrásokot bevonó, szélesebb kör számára elérhető és jól bejáratott Erasmus programmal. A magasabb ösztöndíjak és a kiválósági megközelítés új hallgatói célcsoportok bevonásával kecsegtet mind a részsképzések, mind a szakmai gyakorlatok esetében. A rövid tanulmányutak pozicionálása különösen fontos a hiánypótló jellegük miatt.
- A Campus Hungary projektek keretében elkezdett szakmai támogatást folytatjuk a felsőoktatási intézmények **nemzetköziesítésének** erősítése érdekében, itt különösen fontos szempont az egyes feladatok közötti szinergiák biztosítása (pl. Stipendium Hungaricum intézményi részvétel és a felsőoktatási intézmények nemzetközi megjelenésének támogatása; hallgatói szolgáltatások és képzések a felsőoktatási intézmények számára).
- Teljesen új feladatot jelent a **nemzetközi Alumni** tevékenység elindítása, a Magyarországon tanuló egykori ösztöndíjas hallgatók bevonásával, részben az októberre tervezett nagyszabású Alumni konferencia, részben a hálózat hosszútávú megalapozása által. A cél a szakmai, tudományos, illetve gazdasági-politikai kapcsolatok kiépítése, megerősítése. Ez egy igen összetett feladat, előzmények nélküli, fokozatosan felépítendő rendszer, összhangban az egyes régiókra vonatkozó hallgatótoborzási stratégiákkal.

Az előkészítés alatt álló **új államközi ösztöndíjrendszer** bevezetése teljessé teheti a felsőoktatási ösztöndíjak palettáját, azonban az egyes programok pozicionálása és a várható volumen növekedés

jelentős feladat lesz. Addig erőfeszítéseket teszünk a pályázati lehetőségek hazai és külföldi promóciója érdekében, de a szűkös források miatti erőteljes szelekció néhány reláció esetében diplomáciai szintű nehezményezést is okozhat.

A közeljövőben időszakban várható az EGT Ösztöndíj Program következő, 2014-2020 közötti időszakának az előkészítése, melynek során biztosítani kell a pályázói célcsoportok igényeinek megfelelő feltétlerendszer kialakítását.

Kommunikációs szempontból az előttünk álló időszak legnagyobb kihívása a több felsőoktatási ösztöndíjprogram összehangolt népszerűsítése, valamint a Campus Mundi és a Stipendium Hungaricum programokkal járó intenzív nemzetközi kommunikáció hatékony megvalósítása.

Tempus Közalapítvány, 2016. június 24.

Függelék

- táblázat a támogatásokról
- táblázat az ösztöndíjasokról